

Sí² Hi³ Ca³zen³ Po¹ Ní¹con² Tsá² Romanos

Sí² hi³ ca³zen³ Po¹ ní¹con² tsá² má²lín³ cuáh³² já¹ juú² Roma

1 Jná¹³ Po¹ cuá¹jmu² ná¹ sí² lá², tsá² lín³ jná¹³ tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ Jesucristo. Dió³² ca³hiáu³² jná¹³ hi³ lín¹³ ná¹ jan² tí³² tsá² quian³² jē¹ tsú², hi³ cuá¹chan¹ jná¹³ hi³ ngái¹ ná¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³² ca³tí²¹ he³ lánh³ rón³² lí¹³ liáun³ tsáu²; **2** la³ cun³ lí³ jáun² jái¹³ hi³ ca³jmu³ jáun² Dió³² ca³la³ cun³ jmí¹tin² lín³² cun³quionh³ hla¹ tsá² jmí¹ ná¹lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³², jái¹³ hi³ má²rálí³ jáun² ní¹ Sí² yeh³ yáh³. **3** Jái¹³ jáun² ca³tin¹ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí², Tsá² lín³ Jon² Dió³². Tsá² hí³ lín³ jan² jón²záh¹ jón²cho¹ hla¹ re²¹ Dá²vi²¹ ca³tí²¹ hi³ ca³lí³zian² tsú² jáun² ní¹ hué²¹ lá². **4** Tí³la³ jmí¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun² ja¹ hla¹ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ má¹ná¹, ca³lí³ lín¹ bíh¹ hi³ lín³ tsú² Tsá² cú² juenh² Jon² Dió³². **5** Tsá² hí³ bíh¹ ca³ja³ mií³ tsí³ ní¹con² jnoh¹, jí³ hi³ ca³cué³ tsú² siáh³ jái¹³ hi³ ná¹lái³ jnoh¹ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³², hi³ jáun² tá¹ cáun² hngá¹máh³ lí¹³ lí³ quien² Jesús cun³ní¹ hi³ zian² tsá² chá³² cáun² tsí³ ní¹con² tsú², tsá² taunh¹³ tsú² ta²¹. **6** Ja³bí¹ hnoh² siáh³ tiáunh¹ ja¹ quioh²¹ tsá² hí³, tsá² má²ca³te³ hí³ Dió³² hi³ lín¹³ tsá² joh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo.

7 Hi³ jáun² cuá¹jmu² jná¹³ sí² lá² ca³tin¹ hnoh², tsá² tionh² náh² já¹ juú² Roma ní², tsá² hniau³ náh² Dió³². Hí³ bíh¹ Tsá² ca³te³ hnoh² hi³ lín¹³ náh² tsá² joh¹ tsú². Hi³ jáun² né³, cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Dió³² Jméi² dí² jí³ Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí² hi³ lí¹³ zian² náh² cáun² hi³ re² hi³ tin².

Po¹ hnió³ tsó³² já¹ juú² Roma

8 La³ní¹ la³ján³ cue² jná¹³ tiá¹hmah¹ Dió³² ca³tin¹ jí³lín² hnoh² cun³ní¹ hi³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, quí¹ tá¹ cáun² hngá¹máh³ bíh¹ má²ná¹cha³² tsáu² hi³ hnoh² jlánh¹ re² nio² cáun² honh² náh² ní¹con² Dió³². **9** Dió³² hí³ bíh¹ lín³ Tsá² nau³² jái¹³ hi³ tson² bíh¹ lienh¹ jná¹³ tsú² jmái¹ ca³la³ jí³² ca³tin¹ hnoh², quí¹ qui³ cónh³ la³jonh³ jmí¹ tsin³² bíh¹ jná¹³ má²tí²¹ ní¹con² Dió³², hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tin¹ Jon² tsú². **10** Hi³ hiú² mí²³ jná¹³ siáh³ ní¹con² Dió³² ní¹juáh³ zia³² ha³ lánh³ rón³² lí¹³ ñe¹ jná¹³ hi³ ní¹jie¹ ná¹ hnoh², ní¹juáh³ hi³ hnió³ Dió³². **11** Quí¹ jlánh¹ hniá¹ jná¹³ hi³ ní¹jie¹ ná¹ hnoh² hi³ ní¹ma³hau¹ ná¹ hnoh² lí³ua³ cáun² hi³ hniáuh³² ca³tí²¹ hi³ zian² náh² quiúnh¹ Dió³², jáun² tí³ lí³mí¹ tiá³ niau²¹ honh² náh²; **12** ho³ hi³ cue¹³ dí² pí³ tsá²ján² tsá²ján² yáh³ cun³ní¹ hi³ táunh²³ dí² ta²¹ cá²re².

13 Hnoh² reh², hnó³² jná¹³ hi³ lí³ ñíh¹³ hnoh² hi³ hliáun³ jéin³² má²ca³lí³hnó³² jná¹³ hi³ ní¹jie¹ ná¹ hnoh², tí³la³ la³ tí³ ta³né³² tiá² má²ca³lí³ yáh³. Má²ca³lí³hnó³² lín³² bíh¹ jná¹³ hi³ ní¹jie¹ ná¹ hnoh², hi³

jáun² lí¹³ zian² siáh³ tsá² tanh² ta²¹ Dió³² já¹ juú² ní² quián¹³ hnoh²,
la³jmí¹ má²ca³lí³zian² ja¹ tsá²cá²jo²¹ ní¹ hliáun³ ní¹ siáh³ siáh³. **14** Jná¹³
ca³tin¹ hléh¹³ ní¹con² ca³la³ ji³lin² tsáu² cuí¹ hin² mi³ tsánh², uá¹ hi³ tsá²
tin² hléh³² jú¹jma² griego la³ qui³ tái² dí², ho³lá²dá² tsá² hleh³² jú¹jma²
siáh³, uá¹ hi³ tsá² má²ca³hia³ ca³taunh³ lín³² ho³lá²dá² tsá² tiá² hi³ ní³².
15 Hi³ jáun² jlánh¹ dí¹quian¹ jná¹³ hi³ hléh¹³ ná¹ jú¹ chú³² ní¹con² hnoh²,
tsá² zian² náh² já¹ juú² Roma ní².

Pí³ hi³ quian³² jú¹ chú³²

16 Tiá² lí²heh¹ yáh³ jná¹³ ca³ti²¹ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², quí¹ jái¹³
jáun² quian³² pí³ quioh²¹ Dió³² hi³ lí¹³ liáun³ ca³la³ jín³² tsá² cha³² cáun²
tsí³ ní¹con² Cristo, la³ni¹ la³ján³ tsá² judíos tín², hi³ ja³bí¹ tsá²cá²jo²¹ ní²
siáh³. **17** Jú¹ chú³² ní² hie³² jú¹ tson² hi³ Dió³² he² dí² la³juah²¹ dúh¹ jan²
tsá² chun¹ cu³tí³ ní¹juáh³ hi³ má²nio² cáun² tsí³ dí², quí¹ jí³²la³ hi³
taunh³² jáun² ta²¹ bíh¹ tsú² lí³ quien²; la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ ní¹ Sí² quioh²¹
Dió³²: “Ní¹juáh³ tsá² má²chun¹ ní¹con² Dió³² cun³ni¹ hi³ nio² cáun² tsí³,
tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian²”.

Tso³ quioh²¹ la³jín³² tsá²mi³cuóun²

18 Quí¹ má²jnia³² bíh¹ Dió³² hi³ hú¹tá¹ mih²³ lín³² tsí³ ca³ti²¹ la³jí³² hi³
hlah³ hi³ hó³² hi³ jmu² tsáu², ji³ la³jí³² hi³ tiá² tí³² tsí³ dí² hi³ jmu² tsáu²
ní² siáh³, la³ cun³ tsá² tiá² jái¹³ cue³² hi³ lí³ ní³² tsáu² jú¹ tson²
cun³quionh³ hi³ hlah³ hi³ jmu² tsú² jáun². **19** Quí¹ ní³² re² lín³² bíh¹ tsá²
hí³ hi³ he³ lí¹³ lí³ ní³² tsáu² hi³ ca³tin¹ Dió³², quí¹ tí³la³ hnga² yáh³ Dió³²
má²ca³ma³jnia³² hi³ jáun². **20** Quí¹ la³ cun³ jmí¹ ca³jmú³ jáun² Dió³² tá¹
cáun² hngá¹máh³, má²lin¹ bíh¹ pí³ hi³ tiá² jniá³ quioh²¹ tsú² cun³quionh³
la³jí³² hi³ ca³jmú³ tsú² jáun². Má²ca³lí³ lin¹ bíh¹ re² lín³² hi³ hí³ bíh¹ dí²
Dió³² Tsá² cú² juenh² cun³ jmí¹hi³nio². Cun³ni¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² zia³²
lánh³ rón³² lí¹³ ma³zian³² tsú²; **21** quí¹ uá¹jinh¹ cuóun³² tsú² Dió³², cun³
jáun² tiá² má²ca³ma³quien² bíh¹ tsú² Dió³² la³ cun³ jmí¹ ca³ti²¹, sa³jún³
má²ca³cué³ bíh¹ tsú² tiá¹hmah¹ ní¹con² Dió³². Cha³ jmí¹ jmu³ tsú² la³
jáun², cá² ní¹ lí¹ ná¹cháunh²³ tsí³ jmáh³la³ hi³ tiá² lin¹ ní¹ jmu³ ta²¹ bíh¹
tsú², hi³ jáun² cu³tsa³² má²cá²jlí³² bíh¹ cú²jueh³² jmí¹ tsí³ tsú² quí¹
cun³ni¹ hi³ tiá² ní¹hnauh² yáh³ tsú² jú¹ tson². **22** Uá¹jinh¹ juáh³ tsú² hi³
quia³lín³ jmí¹ tsí³, tí³la³ tsá² cú¹juón¹ bíh¹ má²ca³ta³ná¹lín³ tsú²; **23** quí¹
má²ca³za³ bíh¹ tsú² jái¹³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ rón³² má¹quien¹³ dí² Dió³², Tsá²
tiá² jmái¹ tón²¹ hi³ jún³; jáun² cu³tsa³² dió³² tsá² lán¹ tsá² jniá³ la³jmí¹
jniá³ tsá²mi³cuóun² tsá² chau³² jmái¹ jún²³ bíh¹ cú²jueh³² má²má²quien²
tsú², la³ má²quionh³ ja³ lán¹ jáh³ tsí²¹ pí¹³, jáh³ hláinh¹, ji³ jáh³ quiún³
cuá² ta³ ní² siáh³.

24 Hi³ jáun² bíh¹ tí³ có³² má²ca³chau³ cú²jueh³² Dió³² quioh²¹ tsú², hi³
jáun² cuí¹ cha³jmu³ cha³cháu³ la³jí³² hi³ hlah³ hi³ hó³² hi³ dí¹quiaunh²¹
tsí³, hi³ jáun² ca³la³ uá¹ tiá² heh³ bíh¹ tsú² má²ná¹jmu² tso³ quionh³

tsá²ján² tsá²ján². **25** Quí¹hliá² jú¹ tí¹jái² bíh¹ taunh³² tsú² ta²¹ cha³ jmí¹ tónh²¹ tsú² ta²¹ jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ Dió³², hi³ jáun² dá² hi³ ca³jmú³ jáun² bíh¹ Dió³² má²ca³ma³quien² tsú² jí³ hi³ má²ca³ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² cha³ jmí¹ ma³quien² tsú² hnga² Dió³² Tsá² ca³jmú³ hí³ ca³la³ jí³lí³², Tsá² jmí¹ ca³tin¹ hí³ hi³ ma³tsu³ ma³jónh³² tsú² cun³ jmí¹hi³nio². Tson² bíh¹ cu³tí³.

26 Hi³ jáun² bíh¹ má²ca³chau³ Dió³² cú²jueh³² tí³ có³², hi³ jáun² cuí¹ lí³ hniá¹ tsú² jmu³ la³jí³² hi³ hlah³ ca³la³ uá¹ tiá² heh³; hi³ hí¹ ca³la³ tí³ tsá²mi³ yáh³ lí¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³² má²tún² hmóu³², cáun² hi³ tiá² jmí¹ ca³tí²¹. **27** Hi³ ja³bí¹ la³ jáun² siáh³ tsá²ñuh², tí³ có³² bíh¹ má²ca³chá³ tsú² hi³ cuóun¹ quionh³ tsá²mi³, hi³ jáun² má²tún² hmóu³² bíh¹ tsú² lí¹ má²ná¹jmú² ná¹tsau³². Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ja¹ má²tún² hmóu³² tsá²ñuh² bíh¹ má²ná¹jmu² tso³ ca³la³ uá¹ tiá² heh³, cáun² hi³ tiá² jmí¹ ca³tí²¹ jmu³ tsú², hi³ jáun² má²ná¹má²tso² tsú² tsí³ cun³quionh³ ngú³ quioh²¹ hmóu³².

28 Cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² zian² tsú² hi³ ca³tin¹ Dió³², jáun² Dió³² má²ca³chau³ tí³ có³², hi³ jáun² tí³ ta²¹ cu³tsa³² cuí¹ cháunh¹³ cú²jueh³² chí¹ tsú² hi³ tiá² ca³tí²¹, hi³ jáun² cu³tsa³² cuí¹ jmu¹ cú²jueh³² hi³ tiá² jmí¹ ca³tí²¹ jmu³. **29** Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹ hñu³ tsí³ la³jáh³ dú¹ ñí¹ hi³ hláh³ hi³ hó³², tsá² jmu² juón¹, [tsá² cáun² jmu² hi³ tiá² jmí¹ ca³tí²¹ jmu³,] tsá² lí¹ dí¹quiaunh²¹ tsí³ hi³ hlá² hi³ ní², hi³ hniá¹ siáh³ jmu³ hi³ hlah³. Tsá² la³ hí³ ná¹cónh²¹ tsí³ hi³ uóu³² tsí³, tsá² jngih² tsáu², tsá² hnió³ hniéi², tsá² tí¹ jáin², tsá² lí¹ hiá² lí¹ jlín²³ tsáu², tsá² ziú² hien² tsáu². **30** Tsá² la³ hí³ cauh³² jái¹³, hi³ ca³la³ hi³ hon² bíh¹ tsú² Dió³², tsá² hí¹ jan² tiá² hin² hún¹ ta²¹, tsá² jmu² quien² hmóu³², hi³ lí¹ jmu² siáh³ tonh². Tsá² la³ hí³ cáun² lí¹ hnauh² chí¹ hi³ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ jmu³ hi³ hlah³, tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² jméi² mí¹ziú¹³, **31** tsá² tiá² jái¹³ ngí²³, tsá² tiá² má²tí³² jē¹. Tsá² la³ hí³ tiá² hin² hnio³, [tsá² tiá² jmu² juen² tsí³,] hi³ tiá² mií³ ja³² tsí³ ní² siáh³. **32** Hi³ uá¹jinh¹ re² lín³² bíh¹ lieih²¹ tsí³ tsú² hi³ Dió³² má²ca³jmú³ héih³² hi³ tsá² jmu² hi³ la³ ní² ca³tin¹ jún³, tí³la³ cun³ jáun² ná¹jmu² bíh¹ tsú² la³ má²jmu² jáun², hi³ ca³la³ hi³ tí³² lín³² tsí³ tsú² ní¹juáh³ tsá² siánh³ siáh³ jmu² la³ jáun².

Dió³² rá²tsí³² héih³² la³ cun³ lí³ jú¹ tson²

2 **1** Jáun² né³, hnú² tsá² chú¹ ñih²¹ nú² tsá² siánh³, ha³ tiá² lí¹³ yáh³ hi³ lí¹ má¹zian¹³ hnú² huen², cuí¹ hin² mi³ tsánh² hnú². Quí¹ ní¹ má¹ca³chú¹ ca³ñih²¹ nú² tsá² siánh³, la³ jáun² má²ra³tsin³² nú² siáh³ héih³² huen² bíh¹, quí¹ cun³ñí¹ hi³ jmu³ hnú² siáh³ cá²ren² la³jmí¹ jmu² tsá² hí³. **2** Tí³la³ né¹ dí² hi³ Dió³² rá²tsí³² héih³² la³ cun³ rón³² lí³ jú¹ tson² bíh¹, ní¹juáh³ ní¹ má¹ca³ra³tsin² tsú² héih³² tsá² jmu² la³ ní². **3** Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³chú¹ ca³ñih²¹ hnú² tsá² jmu² la³ ní², íhí¹ lín²³ hnú² hi³ cáun² lí¹ ngá¹³ hi³ tiá² tá¹tsin¹ nú² héih³² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ nú² ní¹juáh³ hnú² bíh¹ tsá² jmu³ siáh³ la³ jáun²? **4** íHo³ lín²³ hnú² hi³ tiá² lín¹ ní¹ jmu³

ta²¹ hi³ jmu² Dió³² juenh² tsí³, hi³ jlánh¹ ja³² lín³² mií³ tsí³ tsú² siáh³?
 ǎTiá¹ ca³lí³ lin¹ nú² dúh¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ tsú² cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² hi³
 za¹³ jmí¹ honh² hnú² bíh¹? 5 Hnú² bíh¹ jan² tsá² huáh² chih³², cun³ tiá²
 má²ca³zah¹ la³ jáun² bíh¹ hnú² jmí¹ honh². Hi³ jáun² cáun² ta²¹ jmu³²
 hnú² hi³ ti³ lí³mí¹ míh³ tsí³ Dió³² ñí¹con² nú² ní¹ má¹ca²chó³² jmái¹ hi³
 lí³jnia² héih³², jmái¹ hi³ ra³tsí³² Dió³² héih³² la³ cun³ ca³ti²¹ ñí¹con²
 ca³la³ jín³² tsáu². 6 Quí¹ hí³ bíh¹ ma³hmah¹ ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³²
 tsáu² la³ cun³ rón³² lí³ tá¹³ tsú². 7 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² cueh³² tsí³ hi³ jmu²
 jmáh³la³ hi³ chu²¹ cun³ñí¹ hi³ hnió³ hau³ cáun² jái¹³ quien² hi³ cué³²
 Dió³², jǐ³ hi³ hnió³ tá¹ zanh¹ re² ñí¹con² Dió³², hi³ hnió³ siáh³ hi³ lí¹³
 zian² cun³ jmí¹hi³nio², jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ hiáuh³ jái¹³ hi³ lí¹³ zian²
 quionh³ Dió³². 8 Ti³la³ Dió³² ma³tson¹³ ca³la³ má²míh²³ tsí³ bíh¹ tsá²
 hniá¹ hi³ niau²¹ re² tsí³ hnga², tsá² hnió³ ma³ti³² jmáh³la³ hi³ hlah³ cha³
 jmí¹ lí³ hniá¹ tsú² hi³ ne³ jú¹ tson². 9 Tsá² jmu² hí³ la³jǐ³² hi³ hlah³
 chau²¹ bíh¹ jmái¹ hi³ ma³tso² lín³² tsú² tsí³, hi³ ho³ hi³ jngíh³ lín³², la³ñí¹
 la³ján³ tsá² judíos, hi³ ja³bí¹ tsá²ca²jo²¹ ní² siáh³. 10 Ti³la³ ca³tin¹ tsá²
 jmu² hi³ chu²¹ má¹ná¹, Dió³² cué³² cáun² jái¹³ quien² hi³ hau³ tsú², hi³
 tá¹zanh¹ tsú² re², jǐ³ hi³ lí¹³ zian² tsú² siáh³ cáun² hi³ re² hi³ tin², tsá²
 judíos la³ñí¹ la³ján³, hi³ ja³bí¹ tsá²ca²jo²¹ ní² siáh³.

11 Quí¹ Dió³² tiá² jmu² hi³ quien² jan², hi³ jan² tiá² quien²; 12 quí¹
 la³jín³² tsá² jmu² tso³ ta³ tiá² cuoh² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, ta³ tiá²
 quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹ hiá¹ tsán¹³ tsú². Ti³la³ tsá² ca³lí³ cuoh² liei²¹
 quioh²¹ hla¹ Moisés má¹ná¹, la³ cun³ lí³ liei²¹ jáun² bíh¹ tá¹tsín¹ tsú²
 héih³². 13 Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ti³ lí¹ ne³ yáh³ tsú² liei²¹ jáun², hi³ jáun² lí³
 chun¹ ñí¹con² Dió³², ti³la³ hi³ hniáuh³² ma³ti³² bíh¹ tsú², hi³ jáun² bíh¹
 he³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³. 14 Ti³la³ ca³tin¹
 tsá²ca²jo²¹ má¹ná¹, tsá² tiá² raunh³² liei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés,
 ní¹juáh³ ní² lí¹ ca³ma³ti³² tsá² hí³ liei²¹ jáun², jáun² hmóu³² tsú² má²lín³
 tsá² zia³² liei²¹ quioh²¹ Dió³² hñu³ tsí³, 15 quí¹ cun³quionh³ hi³ jmu² bíh¹
 tsú² má²lí²lin¹ hi³ hu²¹ liei²¹ jáun² hñu³ tsí³. Jmí¹ tsí³ hmóu³² tsú²
 má²má²tson² jái¹³ lá², quí¹ ma³cónh³ cha³² tso³ jmí¹ tsí³ tsú², hi³
 ma³cónh³ siáh³ má²tson² jái¹³. 16 Hi³ jáun² má¹jáun² chá³² Dió³² jo³cuo²
 Jesús Tsá² lín³ Cristo, hi³ ra³tsí³² tsú² héih³² ca³ti²¹ la³jǐ³² hi³ ná¹hmá¹
 ná¹jní¹ jáun² hñu³ tsí³ tsáu², la³ cun³ lí³ jáun² jú¹ chú³² hi³ hléh²³ jná¹³.

Tsá² judíos, tsá² raunh³² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés

17 Ti³la³ hnú² tsá² jlánh¹ juánh³ nú² hi³ lín³ nú² tsá² judío, hi³ zian²
 nú² la³ cun³ juáh³ jáun² liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés, hi³ ca³la³ hi³ tsính¹
 lín²¹ nú² ca³tin¹ Dió³² juóuh³². 18 Níh¹ bíh¹ hnú² he³ hi³ ti³² tsí³ Dió³²,
 quí¹ liei²¹ jáun² hie³² he³ hi³ chu²¹ hi³ hniáuh³² quiáh¹³ hnú². 19 Lín²³
 hnú² hi³ cu³tí¹³ tin² hnú² hieh¹ tsá² ten³ jui³², hi³ tin² nú² siáh³ tieih²¹ sí²
 jui²¹ tsá² ñí³táunh¹ já¹nié². 20 Hi³ lín²³ nú² siáh³ hi³ tin² nú² hieh¹ tsá²
 cú¹juón¹, jǐ³ hi³ ha³ lánh³ rón³² má¹tin¹³ nú² siáh³ tsá² tiá² jmí¹ tiá² tsí³,

quí¹ cun³ñí¹ hi³ lei²¹ hi³ cuín² nú² jáun² lí³ mí¹zioh²¹ ca³tí²¹ jú¹ tson², jí³ la³jí³² hi³ lí²ñí³² tsú² ní² siáh³. **21** Hi³ jáun² né³, hnú² tsá² hnáuh² jmúh¹³ tí³², ¿he³ láih³² sa³ tiá² ma³tin¹³ nú² tín² huen²? Hnú² tsá² juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² han³ tsú², ¿he³ láih³² sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² hainh³²? **22** Hnú² tsá² juáh³ hi³ tiá² hniáuh³² lí¹ jmu³ lí¹ tsó²¹ tsú², ¿he³ lí³ sa³ chín¹dí¹ huen² bíh¹ hnú² jmuh³² la³ jáun²? Hnú² siáh³ tsá² jlánh¹ hon² nú² dió³² tsá² lán¹, ¿he³ láih³² sa³ chín¹dí¹ hnú² bíh¹ hainh³² hi³ quien² tloh³ cuáh³² jáun²? **23** Jlánh¹ jmuh³² hnú² tsinh¹ cun³ñí¹ hi³ zia³² lei²¹ jáun² quián¹³, tí³la³ cun³quionh³ hi³ tiá² ma³tih²¹ hnú² lei²¹ jáun², má²jmuh³² hnú² hi³ tiú²uú² quien² Dió³² bíh¹. **24** Tson² cu³tí³ bíh¹ la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² la³ lá²: “Tsá²cá²jo²¹ hleh³² hlah³ hi³ ca³tin¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³ tsáuh³ hnoh² bíh¹”.

25 Tson² bíh¹ zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ hi³ tiu³² tsú² jáun² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian², ní¹juáh³ tsá² má²tí³² lei²¹ jáun² quioh²¹ hla¹ Moisés, tí³la³ ní¹juáh³ tiá² la³ ma³tih²¹ yáh³ hnú², jáun² hnú² lín³ la³jmí¹ lín³ jan² tsá² tiá² má²quian³² lí²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹ bíh¹. **26** Tí³la³ tsá² tiá² quian³² lí²¹ jáun² má¹ná¹, ní¹juáh³ zian² tsú² la³ cun³ rón³² juáh³ lei²¹ jáun², jáun² tsá² la³ hí³ né³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² má²já²tú¹ quioh²¹ bíh¹. **27** Hi³ jáun² tsá² tiá² já²tú¹ quioh²¹ né³, cun³quionh³ hi³ zian² tsú² jáun² la³ cun³ juáh³ jáun² lei²¹ bíh¹ má²zia³² he³ lánh³ rón³² tá¹tsin¹ hnú² héih³², quí¹ hnú² bíh¹ jan² tsá² tiá² ma³tih²¹ lei²¹ jáun² uá¹jinh¹ ron³ nú², hi³ uá¹jinh¹ quiánh¹ nú² siáh³ lí²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹ hnú². **28** Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lí¹ lín³ tsú² tsá² judío cun³quionh³ hi³ jniá³ jáun² tí³ coh³ yáh³, sa³jun³ jmu² ta²¹ hi³ quian³² tsú² lí²¹ jmáh³la³ ngú³ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, quí¹ cáun² hi³ lí³ jmáh³la³ tí³ coh³ bíh¹ jaun³². **29** Tí³la³ tsá² hú¹tá¹ cu³tí³ lín³ judío má¹na²¹, jan² tsá² lín³ la³ tí³ hñu³ tsí³ bíh¹, jan² tsá² má²quian³² lí²¹ la³ tí³ hñu³ tsí³; ta²¹ jáun² jmu² Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí²³ cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² héih³² má²rá¹lí³ yáh³. Jáun² Dió³² ma³quien² tsá² la³ hí³, uá¹jinh¹ tsá²mi³cuóun² tiá² ñí¹ ma³quien² tsú².

3 **1** Hi³ jáun² né³, ¿ha³ dá² jinh¹ quien² hi³ lín³ tsú² judío, hi³ he³ tá²tsaih²¹ tsú² ní¹juáh³ hi³ ja³tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² tsú²? **2** Hliáun³ bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹. Quí¹ la³ñí¹ la³ján³ Dió³² ca³chá³ jo³cuo² tsá² judíos jái¹³ jáun² quioh²¹. **3** Jáun² né³, ní¹juáh³ ma³ jan² tsá² hí³ tiá² ca³ma³tí³² jái¹³ jáun², ¿hí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² tiá² ma³tí³² Dió³² jē¹ uá²jai³²? **4** ¡Tiá² jáun² yáh³! Dió³² dá² jmu² la³ cun³ qui³ lí³ jú¹ tson² bíh¹, uá¹jinh¹ la³jín³² tsá²mi³cuóun² tí¹ jáin². Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

Ca³tí²¹ lí³jnia² hi³ tson² jēh² hnú²;

lí³ lin¹ hi³ chun¹ hnú² ní¹ má¹tí³ ñí¹ ta³tsi²¹ héih³².

5 Hi³ jáun² né³, zian² tsá² lín²³ hi³ tí³ jlánh¹ néh¹ re² lí²lin¹ hi³ chun¹ Dió³² ní¹juáh³ hi³ tí³ lí³mí¹ jmú¹³ dí² hi³ hlah³ hi³ hó³². Tí³la³ ¿he³ dá² lí¹³ juáh¹³ dí² hi³ ca³tí²¹ hi³ ní²? Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ tson² la³ ní² dúh¹, hi³

jáun² Dió³² má²lín¹³ jan² Tsá² tiá² tin² ra³tsi³² héih³² bíh¹, quí¹ ðhe³ láih³² sa³ míh²³ yáh³ tsí³ tsú² ñí¹con² tsá² jmu² tso³? **6** iTi³la³ tiá² tson² yáh³ la³ cun³ hi³ ná¹lín²³ tsú² jáun²! Quí¹ sá¹jmi¹ hi³ tson² la³ jáun² dúh¹, ðha³ bí¹ lánh³ rón³² jmi¹ lí¹³ ra³tsi³² Dió³² héih³² ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²?

7 Quí¹ zian² tsá² juáh²³ la³ lá²: “Cun³quionh³ jú¹ tí¹jái² hi³ hléh²³ jná¹³ tí³ lí³mí¹ lí² lin¹ hi³ quien² jú¹ tson² quioh²¹ Dió³²”; tí³la³ jná¹³ né³ juanh³², hi³ sá¹jmi¹ hi³ tson² la³ cun³ hi³ juáh²³ tsú² jáun², jáun² ðha³ bíh¹ lánh³ rón³² lí¹³ juáh³ Dió³² hi³ tsá² la³ hí³ lín³ jan² tsá² ren² tso³ ní¹ má¹ca³ra³tsi³² tsú² héih³² ñí¹con² tsú²? **8** Quí¹ sá¹jmi¹ la³ ní² dúh¹, ðhe³ ya³ láih³² tiá² jmú¹³ dí² cú²jueh³² hi³ hlah³, hi³ jáun² tí³ lí³mí¹ ja³tu³ ja³lí³ hi³ chu²¹? Tí³tsóh³dí¹ jái¹³ la³ ní² néh¹ hie²³ jnoh¹ tsáu² juáh²³ ma³ jan² tsá² hu²¹ hlah³ tsí³; tí³la³ tsá² la³ hí³ dá² má²tá¹tsin¹ héih³² la³ cun³ ca³tí²¹ bíh¹.

La³jái³² bíh¹ dí² ren² tso³

9 Hi³ jáun² né³, ðhí¹ jlánh¹ bíh¹ chú³² quiú¹³ dí² tsá² judíos la³ cónh³ bíh¹ tsá²cá²jo²¹? iTiá² jáun² yáh³! Quí¹ la³ cun³ hi³ má²lí²neh²¹ dí² hi³ ca³la³ jí³lin² tsáu² bíh¹ ná¹jlain³² tsáu¹³, uá¹ hi³ tsá² judíos, uá¹ hi³ tsá²cá²jo²¹. **10** La³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² chun¹ ta³ ñí¹ Dió³²,

11 tiá² hin² zian² yáh³ tsá² ngí²³ jái¹³,

tiá² hin² zian² yáh³ tsá² hnah² Dió³².

12 La³jín³² bíh¹ tsáu² má²já²taunh²¹ tí³ có³²,

jí³lin² bíh¹ tsú² má²ca³can³ cáun² jui³² hlah³.

Ca³la³ hí¹ jan² yáh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ tiá² zian²,

13 La³jmi¹ ja³² cáun² tá²hón³² má²ca³niá³ bíh¹ ja³² jē¹ tsú²,

jmáh³la³ jú¹ tí¹jái² bíh¹ chí²¹ ho³ tsú².

La³jmi¹ lí³ hi³ ha²¹ no¹ quioh²¹ jáh³hláinh¹ bíh¹ ho³ tsú²;

14 cá² ñí¹ chú² juóun³² bíh¹ tsú² tsáu², jí³ hi³ zaih³² tsú² siáh³ jú¹ uóu³².

15 Ca³la³ hi³ háun¹ lín²¹ bíh¹ tsú² tsó³² hi³ tsa³jngih² tsáu²,

16 cá² ñí¹ quí² hlian²³ tsáu² bíh¹ tsá² la³ hí³, hi³ tsunh² tsú² jui²¹

tsáu², hi³ chan² tsú² siáh³ tsáu² ná¹hó² ná¹jngih².

17 Tsá² la³ hí³ tiá² ñí³² yáh³ ha³ lánh³ jmu³ hi³ lí¹³ niau²¹ tie³;

18 ca³la³ hí¹juáh³ tiá² lín²³ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ juénh² ñí¹con² Dió³².

19 Né³² né³, né¹ bíh¹ dí² hi³ la³jí³² héih³² má²rá¹tioh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² ca³tin¹ tsá² zian² cun³quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹, hi³ jáun² hí¹ jan² tsá² hí³ tiá² lí¹³ juáh³ hi³ tiá² ñí³²; quí¹ hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ ra³tsi³² Dió³² héih³² ñí¹con² la³jín³² tsá² zian² hngá¹máh³. **20** Hi³ jáun² hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ lí³ chun¹ ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú²

la³jí³² hi³ rá¹juáh³ liei²¹ jáun², quí¹ liei²¹ jáun² cáun² jmu² ta²¹ hi³ má²li²¹ hi³ tsá² ren² tso³ bíh¹ dí².

Cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú² lí¹³ liáun³

21 Ti³la³ né³² né³, má²ca³li³ lin¹ ha³ lánh³ rón³² lí¹³ he³ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, jun³juáh¹³ uá² quionh³ hi³ má¹ti²¹ dí² liei²¹ jáun² yáh³. Quí¹ hí¹ la³ tí³ hnga² yáh³ liei²¹ jáun² jí³ la³ má²quionh³ jái¹³ hi³ ca³hléh³ jáun² tsá² lín³ hí³ tí³² jë¹ Dió³² siáh³ ca³juáh³ **22** hi³ Dió³² hinh²³ tsá² cha³² cáun² tsí³ ní¹con² Jesús Tsá² lín³ Cristo. Quí¹ la³jín³² bíh¹ tsá² nio² cáun² tsí³ ní¹con² Jesús lí¹³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ ní¹con² Dió³² cuí¹ hin² mi³ tsánh². **23** Jí³lín² tsáu² bíh¹ má²ca³jmu³ tso³, hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² cah²³ jmái¹ hi³ lí³ chun¹ la³jmí¹ chun¹ Dió³². **24** Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cáun² lí¹ ja³² bíh¹ mií³ tsí³ Dió³² hi³ hinh²³ tsú² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, quí¹ má²ca³ma³hmah¹ bíh¹ Cristo Jesús ca³ti²¹ tsáu¹³ tsáu², hi³ jáun² tiú²uú² tso³ ren² yáh³ tsú². **25** Quí¹ Dió³² ca³cuen³ Jesús hi³ jún³ cha¹³ tsáu²; hi³ jáun² cun³quionh³ hi³ ca³táin² jáun² jmí²hán¹ Jesús bíh¹ ca³chón³² Dió³² tsí³ hi³ jmí¹ míh²³ jáun² tsí³ hi³ ca³ti²¹ tsáu¹³ tsáu² ní¹juáh³ tsá² má²ca³chá³ cáun² tsí³. La³ jáun² ca³li³ cun³ñí¹ hi³ ca³li³hnió³ Dió³² ma³jnia³² hi³ tín² ra³tsí³² re² héih³²; quí¹ jmí¹tin² cáun² tí³ lí¹ ca³ma³juenh² cu³tiá³ bíh¹ tsú² tsí³, hi³ ca³jmu³ tsú² jáun² la³ uá¹ tiá² jé²³ la³jí³² tso³ hi³ ca³jmu³ tsáu². **26** La³ jáun² ca³jmu³ tsú² cun³ñí¹ hi³ hnió³ ma³jnia³² la³ má²má²jnia³² jáun² hi³ tín² ra³tsí³² héih³² la³ cun³ ca³ti²¹, cun³quionh³ hi³ hinh²³ tsú² lí³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsí³ ní¹con² Jesús la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹.

27 Hi³ jáun² né³, ¿né² dá² hi³ jmí¹ jmu³² dí² jáun² tsah¹? Ca³nga² bíh¹. ¿He³ láih³² ca³nga²? Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ ca³ma³ti²¹ dí² la³ cun³ lí³ héih³² yáh³, quí¹ jí³²la³ tí³ ca³chá¹³ dí² cáun² tsí³ bíh¹. **28** Jáun² né³, má²né¹ dí² hi³ Dió³² hinh²³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ cha³² tsú² cáun² tsí³ bíh¹, hi³ sa³jun³ uá² jé²³ yáh³ Dió³² hí¹ má²lí²ma³ti³² tsú² liei²¹.

29 ¿Hí¹ jmáh³la³ tsá² judíos uá¹ tanh² Dió³² hó¹ñí¹? ¿Haun¹³ juáh¹³ ja³bí¹ tsá²ca²jo²¹ uá²jai³² tanh² Dió³² hó¹ñí¹? Quí¹ tson² bíh¹ hi³ ja³bí¹ tsá² hí³ uá²jai³² tanh² Dió³² hó¹ñí¹, **30** quí¹ jí³²la³ jan² tán¹ Dió³² bíh¹ zian². Hi³ jáun² Dió³² hinh²³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ lí³ua³ jan² tsá² nio² cáun² tsí³, cuí¹ quian³² cuí¹ tiá² quian³² bíh¹ tsú² lí²¹ hi³ lín¹ hi³ taunh² jáun² Dió³² hó¹ñí¹. **31** Hi³ jáun² né³, ¿hí¹ ná¹jmu³² dí² hi³ hí¹ cú¹pih²¹ tiú²uú² quien² liei²¹ jáun² dúh¹ cun³quionh³ hi³ ma³quien¹³ dí² jáun² hi³ hniáuh³² chá³² tsú² cáun² tsí³? ¡Tiá² jáun² yáh³! Quí¹ tí³ lí³mí¹ ná¹ma³quien¹³ bíh¹ dí² liei²¹ jáun².

Há²bran²¹ lín³ mí¹zioh²¹ ca³tin¹ tsá² cha³² cáun² tsí³

4 1 Hi³ jáun² né³² né³, hnó³² jná¹³ hléh¹³ ca³ti²¹ hi³ ca³hiah³ jáun² hla¹ Há²bran²¹ dí¹hio³ ñú¹deh³ dí². **2** Sá¹jmí¹ hi³ Dió³² ca³hinh³ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zia³² hi³ ca³jmú³ dúh¹, jáun² jmí¹ zia³² bíh¹ jái¹³ hi³ jmu³ tsú² tonh², tí³la³ tiá² hin² ca³tin¹ yáh³ jmu³ tonh² ñí¹con² Dió³² má¹ná¹. **3** Quí¹ la³ lá² bí¹ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³²: “Há²bran²¹ ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³²; cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³jé³² tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹”. **4** Jmú¹³ jái¹³, ñí¹juáh³ jan² tsá² jmu² ta²¹, hiáuh²³ bíh¹ tsú² la³ cun³ hmah²¹ hi³ hlánh¹, jun³juáh¹³ hi³ lí¹ hiáuh²³ yáh³ tsú². **5** Tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² nio² cáun² tsí³ má¹ná¹, ñí¹ jí²¹la³ tí³ cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Dió³² bíh¹ tsú² cha³ jmí¹ ma³quien² tsú² lí³ua³ cáun² hi³ má²ca³jmú³ hnga²; hi³ jáun² Dió³² Tsá² hinh²³ tsá² ren² tso³ né³, cáun² jé³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹ cun³ñí¹ hi³ má²nio² jáun² cáun² tsí³ tsú². **6** Ja³bi¹ hnga² siáh³ hla¹ Dá²vi²¹ ca³juáh³ hi³ jlánh¹ jmí¹ ren² tsá² heh²³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³, tsá² tiá² ná¹hi¹³ hí¹ cú¹pih²¹ ta²¹ quioh²¹, **7** jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²:

iHe³ máh³ jmí¹ ren² tsá² má²ca³hin³ Dió³² tso³ quioh²¹ hi³ jmí¹ zian² tsú² jáun² cun³ tin² tsí³ hnga², tsá² má²ná¹jlí³² la³jí³² tsáu¹³!

8 iHe³ ma³ jmí¹ ren² tsá² jé³² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² tiá² tso³ ren²!

9 Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³ jmáh³la³ tsá² ná¹tú¹ chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian² yáh³ jlánh¹ jmí¹ ren², quí¹ la³ jí³ tsá² tiá² má²ná¹quian³² lí²¹ jáun² bíh¹ uá²jai³². Má²lí²neh²¹ bíh¹ dí² hi³ Dió³² cáun² ca³hinh³ bíh¹ hla¹ Há²bran²¹ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ cáun² tsí³. **10** Tí³la³ ÷hin² dá² jmí¹ ca³hinh³ Dió³² Há²bran²¹; hí¹ ta³ má²quian³² tsú² lí²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, ho³ ta³ ñeh² uá¹? ÷Haun¹³ juáh¹³ ta³ ñeh² bíh¹ dúh¹? **11** Quí¹ má²ca³hinh³ bíh¹ Dió³² Há²bran²¹ la³ cun³ jmí¹ ca³hiah³ jáun² jái¹³ hi³ hniáuh³² tiú³² chí² láu² hná¹³ ñí¹ zian²; cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Há²bran²¹ la³ jáun² ca³jmú³ Dió³² lin¹ hi³ hí³ bíh¹ dí² jan² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³. Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ Há²bran²¹ hí³ lín³ mí¹zioh²¹ ca³la³ jín³² tsá² nio² cáun² tsí³ ta³ tiá² má²quian³² lí²¹ hi³ lin¹ hi³ taunh² Dió³² hó¹ñí¹, hi³ jáun² Dió³² hinh³ uá²jai³² tsá² hí³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. **12** Tson² bíh¹ Há²bran²¹ hí³ lín³ dí¹hio³ ñú¹deh³ la³jín³² tsá² má²ná¹quian³² lí²¹ jáun², tí³la³ jí³²la³ tí³ tsá² tiá² cáun² lí¹ já¹tú¹ quioh²¹ bíh¹ má¹ná¹, tsá² ca³chá³ cáun² tsí³ la³jmí¹ ca³chá³ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cáun² tsí³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hi³ tsa³tú¹ quioh²¹.

Jái¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² lí³tí²³ cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú²

13 Dió³² ca³jmú³ jái¹³ ñí¹con² hla¹ Há²bran²¹, jí³ la³ má²quionh³ jón²zéh¹ jón²cho¹ tsú² hi³ niau²¹ jo³cuo² tsú² tá¹ cáun² hngá¹máh³; tí³la³

jun³juáh¹³ hi³hliá² ti³ ca³ma³tí³² liei²¹ jáun² yáh³ Há²bran²¹ hi³ hiauh³ jái¹³ jáun², ti³la³ ca³hiauh³ tsú² jái¹³ jáun² cun³ñí¹ hi³ má²ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹ quí¹hliá² ca³chá³ tsú² cáun² tsí³. **14** Quí¹ sá¹jmí¹ hi³ jmáh³la³ tsá² hiauh³ liei²¹ jáun² bíh¹ la³ zia³² hi³ hiáuh³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tiá² lin¹ ñí¹ la³ jmu³ ta²¹ yáh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ tsú², hi³ sa³jun³ la³ lí³ quien² yáh³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ní¹juáh³ la³ jáun². **15** Quí¹ cun³quionh³ liei²¹ jáun² dá² cáun² ja³² hi³ míh²³ tsí³ bíh¹ Dió³²; quí¹ jí³²la³ ti³ ní¹juáh³ tiá² liei²¹ zia³² bíh¹ tiá² lí³ lin¹ yáh³ he³ tiá² ca³lí³tí³.

16 Hi³ jáun² né³, ja³² mí³ tsí³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ tsú², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² ñí¹con² jí³lin² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. Jun³juáh¹³ lí³tí³ ñí¹con² jón²zih¹ tsú² tsá² ti³ má²hiauh³² liei²¹ jáun² yáh³, quí¹ ti³la³ lí³tí³ ñí¹con² jón²zih¹ tsú², tsá² jí³²la³ ti³ nio² cáun² tsí³ la³jmí¹ ca³chá³ tsú² jáun² hnga² cáun² tsí³ bíh¹; hi³ Há²bran²¹ hí³ bíh¹ lín³ mí¹zioh²¹ quiú¹³ dí² ca³la³ jái³², la³ cun³ tsá² má²nio² cáun² tsí³ dí². **17** La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² hi³ juáh³ la³ lá²: “Má²lí²jmú³² jná¹³ hi³ hnú² lín³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ juón³² tsá² zian² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ hué³²”. Jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³chá³ jáun² Há²bran²¹ cáun² tsí³, jáun² lín³ tsú² mí¹zioh²¹ quiú¹³ dí² ñí¹con² Dió³², Tsá² tin² jmu² hi³ lí¹³ zian² siáh³ hi³ hmai²¹ tsá² má²cuá¹hmú²¹, Tsá² tin² hleh³² ca³ti²¹ jmí¹tsú² jmí¹ja³² la³juah²¹ dúh¹ cáun² hi³ má²jniá³.

18 Jáun² né³, hla¹ Há²bran²¹ hí³ cáun² ca³chá³ cáun² tsí³ bíh¹ hi³ tónh³² ta²¹ uá¹jinh¹ tiú²uú² jmí¹ lí³ lí¹³ hi³ lí³zian² jon² tsú²; jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³chó³² jmái¹ hi³ má²lín³ tsú²: “mí¹zioh²¹ quioh²¹ juón³² tsá² zian² la³jáh³ dúh¹ ñí¹ hué³²”. La³ cun³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Dió³² jmí¹tin², hi³ juáh³ la³ lá²: “La³ ní² bíh¹ juón³² lín³² jon³zih¹ jon³cháuh³ hnú² lí¹³”. **19** Pih²¹ tiá² jmí¹ má²tí³ hña³láu³ mieh² Há²bran²¹ hí³ jmí¹jáun², ti³la³ tiá² ca³tunh³ yáh³ tsú² hi³ nio² cáun² tsí³ jmí¹ ca³lín¹³ tsú² hi³ ja³²lí³ má²lieih²¹ quionh³ Sara ñí²cuo², hi³ má²ja³quián³ jún³, hi³ tiú²uú² jmí¹ lí¹³ yáh³ lí³zian² jon². **20** Ti³la³ uá¹jinh¹ jmí¹ má²lieih²¹ Há²bran²¹, cun³ jáun² tiá² ca³chá³ bíh¹ tsú² hliáun³ ñéih³ tsí³ ca³ti²¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², ti³la³ cun³quionh³ hi³ ca³chá³ jáun² cáun² tsí³ bíh¹ tsú² ca³lí³ pin³ cun³ñí¹ hi³ ca³ma³quien² tsú² jáun² Dió³²; **21** quí¹ cáun² tán¹ bíh¹ jmí¹ má²nio² tsí³ tsú² hi³ Dió³² Tsá² zia³² pí³ quioh²¹ hi³ lí¹³ ma³tí³² la³jí³² jái¹³ hi³ jmu². **22** Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, Dió³² ca³jé³² tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cu³tí³.

23 Ti³la³ jun³juáh¹³ hi³ ca³tin¹ jmáh³la³ hnga² Há²bran²¹ yáh³ jái¹³ hi³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ jáun² hi³ ca³heh³ tsú² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ nio² jáun² cáun² tsí³, **24** quí¹ ja³bí¹ jái¹³ jáun² ca³ta¹ jnoh¹ siáh³ uá²jai³². Quí¹ ja³bí¹ jnoh¹ siáh³ uá²jai³² heh²³ Dió³² ní¹juáh³ tsá² cha³² dí² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú², Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ jenh¹³ Jesús Ti³² Juo¹³ dí² ja¹ tsá² má²ca²tsan³. **25** Quí¹ Jesús ca³jienh³ tsú² hi³ jún³ hi³ ca³ti²¹ tso³ quiú¹³ dí², hi³ ca³jmú³ siáh³

Dió³² hi³ jenh¹³ tsú², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ jé³² dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹.

Jái¹³ ca³tin¹ tsá² tiú²uú² tso³ ren²

5 1 Jáun² né³, cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ bíh¹ dí², jáun² má²ca³heh³ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹; hi³ jáun² cun³quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², cuí¹ nio¹ la³ má²nio² jáun² tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ tsú². 2 Cun³quionh³ hí³ bíh¹ má²hiau³² dí² mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ nio² cáun² tsí³ dí²; hi³ jáun² má²tiauh² dí² tiá³ ñí¹con² tsú², jì³ hi³ má²tsah¹ dí² cun³ñí¹ hi³ má²hu²¹ tsí³ dí² hi³ lí¹³ láí³ dí² la³jmí¹ lín³ hnga² Dió³² Tsá² cuá¹quien². 3 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³, quí¹ ja³bí¹ tsah¹ dí² siáh³ ja¹ uu³mí²tsí³²; quí¹ né¹ dí² hi³ cun³quionh³ uu³mí²tsí³² jáun² lí³ táí² dí² hi³ jmú¹³ dí² juenh² tsí³, 4 jáun² cun³quionh³ hi³ juenh² jáun² tsí³ bíh¹ dí² tá²zanh¹ dí² re² ñí¹con² Dió³²; hi³ cun³ñí¹ hi³ tá²zanh¹ dí² jáun² re² né³, má²zia³² hi³ hu²¹ tsí³ dí². 5 Hi³ hu²¹ jáun² tsí³ dí² jun³juáh¹³ cáun² hi³ lí¹³ chau³ dí² hua³heih²¹ yáh³, quí¹ má²ca³ma³cónh³² bíh¹ Dió³² hñu³ tsí³ dí² hi³ lí³liei²¹ dí² hi³ hniau³ tsú² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹ hi³ má²ca³cuen³ tsú² jáun².

6 Quí¹ uá¹jinh¹ tiá² jmí¹ zia³² pí³ quiú¹³ dí² hi³ chá¹³ tí³ có³² tso³, tí³la³ Dió³² ca³tón³ cáun² jmái¹, hi³ jmái¹ jáun² bíh¹ tí³tsóh³ ca³jun³ Cristo ca³tin¹ la³jín³² tsá² ren² tso³. 7 Juóuh³² lín³² bíh¹ lí³ zian² jan² tsá² hnió³ jún³ cha¹³ jan² tsá² siánh³, uá¹jinh¹ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² chun¹. Quí¹ ho³ sa³ lí¹³ bíh¹ lí³ zian² jan² tsá² lí³hnió³ jún³ hi³ ca³tin¹ jan² tsá² chun¹. 8 Tí³la³ Dió³² má¹ná¹, hú¹tá¹ ca³ma³jnia³² hi³ hniau³ jnoh¹ jmí¹ ca³cué³ tsú² jáun² jái¹³ hi³ jún³ Cristo hi³ ca³ta¹ dí², uá¹jinh¹ tá¹la³ jmí¹ ná¹re² dí² jáun² tso³. 9 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ la³ má²ca³heh³ bíh¹ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ca³jun³ Cristo hi³ ca³ta¹ dí², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² liáu³² dí² tsú² ñí¹ cá¹táuh³ jmái¹ ní¹ má¹ca³ma³jnia³² Dió³² hi³ míh²³ tsí³ ca³tí²¹ tso³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ tu³bí¹ ca³niau²¹ yáh³ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² jun³ jáun² Jon² tsú² jmái¹ hi³ jmí¹ ná¹hon²¹ máh³ dí² tsú², hi³ jáun² tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² zia³² jái¹³ hi³ liáun³ jnoh¹ cun³ñí¹ hi³hliá² zian² bíh¹ tsú², quí¹ má²tiauh² bíh¹ dí² re² quiúnh¹ tsú². 11 Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³, quí¹ ja³bí¹ tsah¹ lín²¹ dí² hi³ ca³tin¹ Dió³² cun³quionh³ tá¹³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³chá³ tie³ ja¹ quiú¹³ dí² quiúnh¹ Dió³².

Jái¹³ ca³tin¹ Adán jì³ Cristo

12 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jan² tsáu² bíh¹ ca³hi³ tso³ ñí¹ hué²¹ lá², hi³ cun³quionh³ tso³ jáun² ca³hi³ siáh³ hmú³², hi³ jáun² dá² cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ hí³ bíh¹ ca³la³ jì³lin² tsáu² má²tionh² ja¹ tso³, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ já¹ngi³ hmú³² ñí¹con² la³jín³² tsáu². 13 Quí¹ jmí¹ ñeh² bíh¹

hi³ li³zia³² liei²¹ hi³ ca³cué³ jáun² Dió³² ñí¹con² hla¹ Moisés, jmí¹ má²zia³² bíh¹ tso³ hngá¹máh³ lá²; ti³la³ tiá² jmí¹ má²ná¹hi¹³ yáh³ tsáu¹³ tsáu² la³ cun³ juáh³ liei²¹ jáun² má¹ná¹, jmí¹ tiá² liei²¹ má²zia³². **14** Ti³la³ cun³ jáun² ca³jmú³ bíh¹ hmú³² pí³ hi³ ca³tsan³ la³jín³² tsá² ca³jmú³ tso³ la³ cun³ jmí¹ ca³li³zian² hla¹ Adán hi³ ca³la³ ñí¹ cá¹chó²¹ jmái¹ hi³ ca³li³zian² hla¹ Moisés, uá¹jinh¹ tsáu¹³ tsú² tiá² jmí¹ lí³ la³jmí¹ lí³ tsáu¹³ Adán, tsá² tiá² ca³ma³tí³² hí³ héih³² hi³ ca³cué³ jáun² Dió³². Ti³la³ uá¹jinh¹ la³ ní² né³, cun³ jáun² lín³ bíh¹ hla¹ Adán hí³ cáun² nóh³² hi³ ca³tin¹ jan² Tsá² né³bí¹ jmí¹ já²¹.

15 Quí¹ cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu² bíh¹ má²cá²tsan³ juóun³² lín³² tsáu², ti³la³ cun³quionh³ tá¹³ Jesús Tsá² lín³ Cristo má¹na²¹, ca³la³ hi³ lí³ má²tí² má²híe²³ bíh¹ mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ Dió³² ñí¹con² juóun³² tsáu² hi³ lí¹³ liáun³ tsú². Hi³ jáun² la³ cun³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jáun² Adán né³, tiá² cunh² yáh³ quionh³ hi³ lí¹ cue³² jáun² Dió³², **16** quí¹ hi³ lí¹ cue³² jáun² Dió³² cun³ tiá² cá²ren² bíh¹ quionh³ ta²¹ hi³ ca³jmú³ jáun² tsáu¹³ tsá² hí³. Quí¹ cun³quionh³ cáun² tán¹ tso³ jáun² bíh¹ má²ca³ta³tsin¹ tsáu² héih³²; ti³la³ uá¹jinh¹ hliáun³ lín³² tso³ má²ná¹ren² tsáu², cun³ jáun² lí¹³ bíh¹ liáun³ tsú², quí¹ Dió³² dá² cáun² hinh²³ bíh¹ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹. **17** Hi³ ní¹juáh³ la³ ca³li³ zia³² pí³ ñí¹con² hmú³² cun³quionh³ tsáu¹³ jan² tsáu², jáun² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ Dió³² né³, tiá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lí³ zia³² pí³ quioh²¹ la³jín³² tsá² má²ca³heh³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ tsí³, hi³ lí¹³ zian² tsú² cáun² hi³ hmai²¹ cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ siáh³ jan² tsá²mi³cuóun², Jesús Tsá² lín³ Cristo bíh¹ Tsá² hí³.

18 La³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ cun³quionh³ tsáu¹³ Adán bíh¹ ca³ta³tonh¹ la³jín³² tsáu² ñí¹ hlah³; ti³la³ hi³ ca³tin¹ jáun² Jesucristo né³, cun³ñí¹ hi³ hí³ bíh¹ ca³jmú³ cáun² ta²¹ chu²¹, hi³ jáun² Dió³² lí¹³ hinh³ la³jín³² tsáu² ta³né³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ jáun² lí¹³ zian² tsú² ca³tin¹ Dió³². **19** Quí¹ cun³quionh³ hi³ tiá² ca³ma³tí³² jan² tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² lín³² tsáu² ca³ta³ná¹ren² tso³; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ siáh³, hi³ cun³quionh³ hi³ ca³ma³tí³² jan² Tsáu² bíh¹, jáun² juóun³² lín³² bíh¹ tsáu² ca³ta³tonh¹ la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹ cu³tí¹³ ñí¹con² Dió³².

20 Quí¹ cun³ñí¹ hi³ ca³li³zia³² jáun² liei²¹ bíh¹, hi³ jáun² ti³ lí³mí¹ ca³li³ hliáun³ bíh¹ hi³ tiá² má²tí³² tsáu²; ti³la³ tá¹la³ chí¹lí²hliáun²³ jáun² tso³ né³, ti³ lí³mí¹ ca³ja³ bíh¹ mií³ tsí³ Dió³². **21** Hi³ jáun² né³, la³jmí¹ ca³li³quien² tso³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ hmú³², la³ jáun² bíh¹ siáh³ ca³li³quien² mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², hi³ jmu² hi³ lí¹³ heh³ dí² Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ ziáun² dí² cun³ jmí¹hi³nio².

Jún¹ tsú² ca³tin¹ tso³, ti³la³ zian² bíh¹ tsú² ca³tin¹ Cristo

6 1 Hi³ jáun² né³, ¿he³ ya³ lí¹³ juáh¹³ dí²? ¿Hí¹ jmú¹³ dí² tso³ ca³la³ má²jmu³² jáun², hi³ jáun² ti³ lí³mí¹ lí³jnia² mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³²?

2 Ján¹han²¹, itia² jáun² yáh³! Quí¹ tsá² má²ná¹jún¹ bíh¹ dí² hi³ ca³tin¹ tso³, hi³ jáun² ɛha³ yáh³ lánh³ rón³² lí¹³ má¹ziáun¹³ dí² hi³ jmu³² tso³?

3 Quí¹ jmí¹ cáun³ dí² jáun² jmái² ca³li³ lin¹ hi³ má²ca³cunh³ dí² quiúnh¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, ɛtia¹ tson²? Hi³ jáun² jmái¹ jáun² bíh¹ ti³tsóh³ ca³má¹li²¹ dí² hi³ má²jún¹ dí² la³jmí¹ jun¹ tsú² jáun² hnga². 4 Hi³ jáun² né³, cun³quionh³ hi³ cáun³ dí² jáun² jmái² bíh¹ má²li²¹ dí² hi³ má²já²haun³ dí² cu³li²¹ quiúnh¹ Cristo quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²jún¹ dí² la³jmí¹ jun¹ tsú² jáun² hnga². Hi³ jáun² né³, la³jmí¹ ca³jenh¹³ jáun² hnga² Jesús ja¹ tsá² cá²tsan³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jméi² dí² Tsá² cuá¹quien², la³ jáun² bíh¹ siáh³ hiáu³ dí² pí³ hi³ lí¹³ ziáun² dí² cáun² hi³ hmai²¹.

5 Quí¹ ní¹juáh³ má²ná¹cunh² dí² quiúnh¹ Cristo cun³ñí¹ hi³ má²jún¹ dí² la³jmí¹ jun¹ tsú² jáun² hnga², jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ ná¹cunh² dí² quiúnh¹ tsú² ní¹ má¹ca³jenh¹³ dí² la³jmí¹ ca³jenh¹³ tsú² jáun². 6 Quí¹ né³ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ jmí¹ láí³ dí² jáun² jmí¹tin²; ti³la³ la³jí³² hi³ yeh³ jáun² né³, má²cá²taun³ crei²¹ cu³tso³² quionh³ Cristo bíh¹, hi³ jáun² lí¹³ liáun³ cuá² ta³ dí² ñí¹con² pí³ quioh²¹ tso³, hi³ jáun² tiú²uú² láí³ dí² la³jmí¹ lín³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹ ca³tin¹ tso³. 7 Quí¹ tiú²uú² pí³ zia³² yáh³ quioh²¹ tso³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² jan² tsá² má²jún¹. 8 Jáun² né³, ní¹juáh³ má²jún¹ dí² quiúnh¹ Cristo, hi³ jáun² cáun² bíh¹ má²nio² tsí³ dí² hi³ ziáun² dí² siáh³ quiúnh¹ tsú². 9 Quí¹ né³ dí² hi³ má²ca³jenh¹³ Cristo ja¹ tsá² má²cá²tsan³, hi³ jáun² jmí¹lín³ yáh³ tiú²uú² jún³ tsú², quí¹ tiú²uú² pí³ zia³² yáh³ quioh²¹ hmú³² ñí¹con² tsú². 10 Quí¹ jmí¹ jun¹ jáun² Cristo, ca³jún³ tsú² cu³ jéin³² tán¹ la³ lá² bíh¹ hi³ ca³tin¹ tso³; ti³la³ hi³ zian² tsú² ta³né³² né³, má²zian² tsú² hi³ ca³tin¹ Dió³² bíh¹. 11 Ja³bí¹ la³ jáun² hnóh² uá²jai³², cuí¹ lín¹³ náh² la³juah²¹ dúh¹ hi³ má²jún¹ náh² hi³ ca³tin¹ tso³, ti³la³ cuí¹ lín¹³ náh² hi³ ná¹zian² náh² hi³ ca³tin¹ Dió³² má¹na²¹, cun³ñí¹ hi³ má²ná¹lín³ náh² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² quiúnh¹ Cristo Jesús.

12 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ su³uú² lí¹ tanh³ náh² ta²¹ la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ ngú³ quián¹³ náh² jmu³, hi³ lí¹ jmúh¹³ náh² tso³, hi³ juáh¹³ hi³ lí³ jmu³ héih³² tso³ ñí¹con² náh² hi³ jmúh¹³ náh² la³ cun³ hi³ ti³² honh² náh² hmóu³². 13 Su³uú² lí¹ jienh²¹ náh² ñí¹con² tso³ hi³ jmúh¹³ náh² hi³ hlah³ hi³ hó³², ti³la³ hnóh² dá² hniáuh³² jienh²¹ náh² tá¹ jan² ñí¹con² Dió³² bíh¹ hi³ jmúh¹³ náh² jmáh³la³ hi³ chu²¹, la³ cun³ jan² tsá² má²jún¹ hi³ má²ca³jenh¹³ siáh³. 14 Quí¹ tiú²uú² jáí¹³ ho² yáh³ tso³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² hnóh², cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² zian² hnóh² la³ cun³ lí³ liei²¹ hi³ jmí¹ zia³² jáun² jmí¹tin², quí¹ ti³la³ hnóh² dá² má²zian² náh² la³ cun³ lí³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ Dió³² bíh¹.

Jái¹³ hi³ ca³ti²¹ ha³ lánh³ lín³ jan² tsá² má²dí¹hlánh¹

15 Hi³ jáun² né³, ɛha³ lánh³ jmú¹³ dí²? ɛHí¹ lí¹³ jmú¹³ dí² tso³ quí¹hliá² hi³ tiú²uú² ziáun² dí² cun³quionh³ liei²¹ jáun², quí¹ má²ziáun² dí² cun³quionh³ mií³ hi³ ja³² tsí³ Dió³² bíh¹? Ján¹han²¹, itia² jáun² yáh³! 16 Cuí¹ jmú¹³ jáí¹³, hi³ ní¹juáh³ ca³jienh²¹ náh² hmóu³² ñí¹con² jan²

tsáu² hi³ lín¹³ náh² jan² tsá² má²dí¹hlánh¹, hi³ má¹tih²¹ náh² ní¹con² tsá² hí³, hi³ jáun² tsá² má²dí¹hlánh¹ joh¹ tsá² hí³ bíh¹ má²lái¹ náh², hi³ jáun² má²ca³tin¹ náh² má¹tih²¹ ní¹con² tsú². La³ jáun² bíh¹ lí³ ní¹juáh³ tsá² má²tí³² ní¹con² tso³, lí³ la³jmí¹ lí³ hi³ juo¹³ bíh¹ tsú² tso³, hi³ jáun² dá² jmu³ hi³ jún³ bíh¹ tsú²; ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ siáh³ uá²jai³², tsá² má²tí³² ní¹con² Dió³² lí¹³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. **17** Tí³la³ tiá¹hmah¹ Dió³² hi³ uá¹jinh¹ hnoh² jmí¹ ná¹lín³ náh² tsá² má²dí¹hlánh¹ ca³tin¹ tso³; tí³la³ ta³né³² má¹na²¹, má²tionh² náh² jo³cuo² jú¹ tson² hi³ má²ca³tionh² náh² jáun² ta²¹ ca³la³ jonh³ jmí¹ honh² bíh¹. **18** Quí¹ jmí¹ má²ca³liáun³ náh² jáun² ní¹con² tso³, jmí¹jáun² ca³lin³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ ca³tí²¹ hi³ zian² náh² hi³ ná¹chun¹ bí¹ náh². **19** Lieh¹ jná¹³ hnoh² cun³quionh³ jái¹³ hi³ jmu¹ jná¹³ lá², quí¹ ho³ sa³juóuh³² bíh¹ hi³ ngí¹³ náh² jú¹ tson² lá². Quí¹ jmí¹tin² ca³cuéh¹ náh² cuá² tanh¹ ní¹con² tso³ hi³ ca³lin³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹, hi³ ca³jmuh³ náh² hi³ hlah³ hi³ hó³². La³ jáun² bíh¹ hniáuh³² cuéh¹ náh² siáh³ cuá² tanh¹, hi³ lín¹³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ ca³tí²¹ hi³ chu²¹, hi³ ná¹chan¹ náh² ní¹con² Dió³².

20 Quí¹ jmái¹ hi³ jmí¹ ná¹lín³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ ní¹con² tso³, jmí¹jáun² tiá² ta²¹ jmí¹ táunh²³ yáh³ hnoh² la³ cun³ héih³² hi³ jmu² hi³ chu²¹; **21** tí³la³ ¿he³ dá² ca³ta³tsin¹ náh² cun³ní¹ hi³ ca³jmuh³ náh² la³ jáun²? Má²ná¹hinh¹ bíh¹ náh² ca³tí²¹ hi³ jáun² ta³né³²; quí¹ la³jí³² hi³ jáun² cáun² jmu² hi³ jún³ bíh¹ tsú². **22** Tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ca³liáun³ bíh¹ náh² ca³tin¹ tso³, hi³ jáun² ta³né³² má²ná¹lín³ náh² tsá² má²ná¹hlánh¹ joh¹ Dió³² bíh¹; hi³ cun³ní¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³ta³tsin¹ náh² hi³ lí¹³ zian² náh² hi³ ná¹chan¹ náh² ní¹con² Dió³² jí³ hi³ lí¹³ zian² náh² siáh³ cun³ jmí¹hi³nio². **23** Quí¹ la³ cun³ hi³ tá²tsaih²¹ tsá² jmu² tso³, hi³ jún²³ bíh¹; tí³la³ hi³ lí¹ cue³² Dió³² má¹ná¹, jmu² hi³ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio² bíh¹ cun³ní¹ hi³ ca³tin¹ Cristo Jesús Tí³² Juo¹³ dí².

Jmu² Po¹ cáun² jái¹³ ca³tin¹ tsá² jéinh³² cuo²

7 **1** Hnoh² reh², tsá² má²ná¹cuin² náh² liei²¹, níh¹ bíh¹ hnoh² hi³ liei²¹ jáun² quien² ní¹con² jmáh³la³ tsá² ná¹liéih²¹ bíh¹. **2** Jmú¹³ jái¹³, ní¹juáh³ zian² jan² tsá²mi³ tsá² má²jenh² cuo², jáun² ca³tin¹ tsú² ma³zian² quionh³ ní²cuo² tá¹la³ zian² ní²cuo² la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹; tí³la³ ní¹juáh³ má²jún¹ tsá²ñuh² ní²cuo² tsú², jáun² tiú²uú² lí³ quien² yáh³ liei²¹ jáun² ní¹con² tsá²mi³ hí³. **3** Tí³la³ ní¹juáh³ tsá²mi³ hí³ ca³cuá³ quionh³ jan² tsá²ñuh² siánh³ siáh³ tá¹la³ zian² bíh¹ ní²cuo², jáun² tsá²mi³ la³ hí³ lín³ jan² tsá² lí¹ jmú² lí¹ tsau³² bíh¹. Tí³la³ ní¹juáh³ má²jún¹ bíh¹ ní²cuo² tsá²mi³ hí³, jáun² tiú²uú² lí³ quien² yáh³ liei²¹ jáun² ní¹con² tsú², má²lí¹³ bíh¹ jéinh³² tsú² cuo² quionh³ tsá²ñuh² siánh³, jun³juáh¹³ tso³ yáh³ jaun³² hi³ jéinh³² tsú² siáh³ cuo².

4 Ja³bí¹ la³ jáun² bíh¹ uá²jai³² tiú²uú² quien² yáh³ liei²¹ jáun² ní¹con² hnoh² reh²; quí¹ cun³ní¹ hi³ má²cá²tsan³ náh² cu³lí²¹ quiúnh¹ Cristo hi³ ca³tin¹ liei²¹ jáun², quí¹ cun³ní¹ hi³ ná¹lín³ náh² la³juah²¹ dúh¹ zeih²¹

cuo² zeih²¹ ta³ tsú². Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ liei²¹ jáun² tiú²uú² ca³tin¹ hi³ jmu³ quien² ñí¹con² hnoh², hi³ jáun² má²ná¹lín³ náh² ñí²cuo² jan² Tsá² siánh³ bíh¹, Tsá² ca³jenh¹³ hí³ ja¹ hla¹. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹, ta³né³² má²lí¹³ láí³ dí² tsá² zia³² ñí¹ jmu³ ta²¹ ñí¹con² Dió³². **5** Quí¹ tá¹la³ jmí¹ ziaun² dí² jáun² cun³ lí³ tsí³ dí² hmóu³², jáun² liei²¹ jáun² tí³ ca³jmú³ ta²¹ hñu³ jmí¹ hñu³ tsí³ dí² hí³ tí³ lí³ hniá¹ dí² hí³ jmú¹³ hí³ hlah³ bíh¹; hí³ jáun² dá² cáun² tí² ná¹láí³ dí² tsá² jmu² ta²¹ ñí¹con² hmú³² bíh¹. **6** Tí³la³ ta³né³² má²ná¹, má²ca³liáu³ bíh¹ dí² ca³tin¹ liei²¹ jáun², quí¹ la³jmí¹ lí³ hí³ má²jún¹ bíh¹ dí² ñí¹con² hí³ jmí¹ ziaunh² dí² jáun² tiá³; hí³ jáun² ta³né³² má²zia³² jáí¹³ hí³ má¹ti²¹ dí² ñí¹con² Dió³² cun³quionh³ Jmí²chí³ Chun¹, Tsá² cue³² hí³ pí³ hí³ ziaun² dí² jáun² hí³ hmai²¹, jun³juáh¹³ uú² cun³quionh³ liei²¹ yeh³ hí³ rá¹lí³ jáun² yáh³.

Tso³ hí³ zia³² hñu³ tsin³² jná¹³

7 Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ ní² né³, chí¹ lí¹³ juáh¹³ dí² hí³ liei²¹ jáun² bíh¹ jmu² hí³ tanh³² dí² tso³? Ján¹han²¹ itiá² jáun² yáh³! Tí³la³ cun³quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹ ca³lí³ ño¹ jná¹³ hí³ he³ jaun³² tso³. Jmú¹³ jáí¹³, sá¹ hí³ tiá² ca³juáh³ liei²¹ jáun²: “Ha³ lí² jmú² hniá¹ nú² hí³ quioh²¹ tsáu²”, jáun² tiá² jmí¹ lí³ ño¹ yáh³ jná¹³ he³ dá² jaun³² hí³ hniá¹ tsú² hí³ quioh²¹ tsáu². **8** Tí³la³ tso³ dá² ca³jmú³ quien² ñí¹con² jná¹³ cun³quionh³ liei²¹ jáun² bíh¹, hí³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³hí³ la³ji³² hí³ hlah³ hñu³ tsin³² jná¹³, hí³ ca³lí³ hniá¹ jná¹³ hí³ quioh²¹ tsáu². Quí¹ tá¹la³ tiá² jmí¹ má²cuo² jná¹³ liei²¹ jáun², tiá² tso³ jmí¹ ren² yáh³ jná¹³ ñí¹con² liei²¹ jáun². **9** Quí¹ jmái¹ hí³ tiá² jmí¹ má²cuo² jná¹³ liei²¹ jáun², jmí¹ zian² bíh¹ jná¹³; tí³la³ jmí¹ ca³lí³ cuo² jná¹³ héih³² jáun² má¹ná¹, jmí¹jáun² bíh¹ ca³lí³ zia³² tso³, hí³ jáun² jmí¹jáun² né³, jun³ bíh¹ jná¹³. **10** La³ jáun² bíh¹ lí³ héih³² hí³ jmí¹ ca³tí²¹ hí³ cué³² jáí¹³ hí³ lí¹³ zian² tsú²; tí³la³ ca³tin¹ jná¹³ má¹ná¹, cáun² ca³jmú³ hí³ jun³ bíh¹ jná¹³. **11** Quí¹ tso³ jlánh¹ ca³lí³jan²¹ jmí¹ ca³lí³zia³² jáun² héih³², hí³ jáun² ca³ma³cau² jná¹³; hí³ jáun² cun³quionh³ héih³² jáun² bíh¹ ca³jngah³ jná¹³.

12 Hi³ jáun² né³, cun³ jáun² híen¹ bíh¹ liei²¹ jáun², hí³ héih³² rá¹tioh³ jáun² né³, híen¹ bíh¹, chu²¹ bíh¹, hí³ cú²re² he² bíh¹ siáh³ rá²tsi³² héih³².

13 Jáun² né³, chí¹ lí¹³ juáh¹³ hí³ liei²¹ chu²¹ jáun² ca³lí³ mí¹zioh²¹ quioh²¹ hmú³² ñí¹con² jná¹³? íTiá² jáun² yáh³! Quí¹ tso³ jáun² bíh¹ ca³jmú³ hí³ jun³ jná¹³, hí³ jáun² jmí¹jáun² ca³lí³ lin¹ he³ lánh³ rón³² lí³ tso³, quí¹ cun³quionh³ liei²¹ chu²¹ jáun² bíh¹ ca³jngah³ jná¹³ tso³. Jáun² héih³² jáun² né³ ca³ma³li²¹ hí³ hú¹tá¹ la³ hian² lín³² bíh¹ tsí³ tso³.

Hniéí² hí³ zia³² hñu³ tsí³ tsáu²

14 Quí¹ né¹ bíh¹ dí² hí³ liei²¹ jáun² ja³ ñí¹con² Dió³²; tí³la³ jná¹³ má¹ná¹, tsá²mi³cuóun² cáun² lí¹ jmu² cun³ lí³ tsin³² bíh¹ ná¹ cu³diá²jan², jan² tsá² ca³ja³hnái¹ ñí¹con² tso³. **15** Jlánh¹ tiá² ngí²³ jná¹³ he³ dá² jmu² ná¹, quí¹ tiá² jmu² yáh³ jná¹³ hí³ jmí¹ hnó²¹ jmu¹, tí³la³ cha³ jmí¹ jmu¹

jnë¹³ hi³ hnó³² jmu¹, hi³ tiá² jéi³² bíh¹ jné¹³ jmu². **16** Tí³la³ ní¹juáh³ jné¹³ la³ jmu² cáun² hi³ tiá² jmí¹ hnó²¹ jmu¹, jáun² la³ jáun² má²lí²lin¹ hi³ la³ chu²¹ bíh¹ liei²¹ jáun²; **17** hi³ jáun² la³ cun³ hi³ jmu² jné¹³ jáun², jun³juáh¹³ hi³hliá² ja³² tsin³² jmu¹ yáh³ jné¹³ la³ jáun², tí³la³ hi³ jáun² dá² ja³² ní¹con² tso³ hi³ nio² jáun² hñu³ tsin³² bíh¹ jné¹³. **18** Má²ca³lí³tsin² jné¹³ hi³ tiá² hi³ chu²¹ zia³² yáh³ tí³ ñeh² quion²¹ ná¹ cun³ñí¹ hi³ tsá²mi³cuóun² jné¹³; quí¹ uá¹jinh¹ hnó³² jné¹³ jmu¹ jmáh³la³ hi³ chu²¹, tí³la³ má¹lí³² jáun² né³, sa³ tiá² tú² tiá² tsin²³ yáh³ jné¹³ jmu¹. **19** Quí¹ sa³ hi³ hlah³ hi³ tiá² hnó³² jmu¹ bíh¹ jné¹³ jmu², cha³ jmí¹ jmu¹ ná¹ hi³ chu²¹ la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ jné¹³ jáun² jmu¹. **20** Jáun² né³, ní¹juáh³ jné¹³ la³ jmu² cáun² hi³ tiá² jmí¹ hnó²¹ jmu¹, jáun² la³ jáun² má²lin¹ hi³ jun³juáh¹³ huen² yáh³ jné¹³ jmu², tí³la³ tso³ hi³ nio² hñu³ tsin³² bíh¹ jné¹³ la³ jmu².

21 Hi³ jáun² la³ lá² bíh¹ quiunh³² jné¹³: Ní¹juáh³ jmái¹ hi³ hnó³² jné¹³ jmu¹ hi³ chu²¹, sa³ jmáh³la³ hi³ hlah³ bíh¹ la³ jmu² jné¹³ má¹lí³² jáun². **22** Quí¹ uá¹jinh¹ jéih³² lín³² bíh¹ jmí¹ tsin³² jné¹³ liei²¹ quioh²¹ Dió³², **23** tí³la³ cun³ jáun² jéi³² bíh¹ jné¹³ hi³ zia³² cáun² liei²¹ siáh³ hi³ jmu² quien² ní¹con² ua³ tán² jné¹³, hi³ liei²¹ jáun² né³ ná¹tín²³ quionh³ hi³ jéih³² jáun² jmí¹ tsin³² jné¹³. Liei²¹ jáun² dá² hnió³ hi³ hú¹tá¹ zaunh³ tiá³ jné¹³ ca³ti²¹ tso³, hi³ jáun² la³ jáun² ma³ti³² ua³ tán² jné¹³ jmáh³la³ héih³² quioh²¹ tso³.

24 iJlánh¹ juo²³ jné¹³ quí¹ cun³ñí¹ hi³ tsá²mi³cuóun² ná¹! òHin² dá² tsánh² lí¹³ liáu³² jné¹³ ca³ti²¹ ngú³ lá² quion²¹, ngú³ hi³ lí¹³ jngah³ lá²? **25** Jí³²la³ Dió³² bíh¹ lí¹³ liáu³² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ jáun² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí². iHénh³ máh³ tiá¹hmah¹ Dió³²! Jáun² né³, la³ lá² bíh¹ lí³, hi³ cun³quionh³ jmí¹ tsin³² jné¹³ jmí¹ hnó²¹ ná¹ má¹ti²¹ héih³² quioh²¹ Dió³² tá¹la³ má²ti²¹ ná¹ jáun² héih³² quioh²¹ tso³ cun³quionh³ ngú³ quion²¹.

Tsá² zian² cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹

(Gálatas 5:16-26)

8 **1** Né³² né³, tí³la³ ní¹juáh³ tsá² má²cá²cunh³ quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo má¹na²¹, ha³ tiú²uú² tá¹tsin¹ yáh³ tsú² héih³², [tsá² tiú²uú² zian² la³ cun³ lí³ tsí³ hmóu³² yáh³, tí³la³ má²ñí³táunh¹ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹]. **2** Quí¹ tsá² má²ti³² la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹ má²zian² hi³ hmai²¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ tsú² quionh³ Jesús Tsá² lín³ Cristo, quí¹ má²ca³liáu³ bíh¹ dí² ní¹con² héih³² quioh²¹ tso³ jì³ ní¹con² hmú³² ní². **3** Quí¹ Dió³² má²ca³jmú³ cáun² hi³ jmí¹lín³ tiá² ca³tioh²¹ liei²¹ quioh²¹ hla¹ Moisés jmu³; quí¹ cun³ñí¹ hi³ tsá² zian² cun³ lí³ tsí³ bíh¹ jnoh¹, jáun² ja³hín³ bíh¹ pí³ quioh²¹ liei²¹ jáun²; hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, ca³zen³ Dió³² Jon² hi³ ca³lin³ tsá²mi³cuóun² Tsá² la³ jnoh¹, tsá² ren² dí² tso³. Hí³ bíh¹ ca³cuen³ Jon² hi³ jún³ hi³ ca³ti²¹ tso³ quiú¹³ dí²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³hin³ Dió³² tsáu¹³ dí² cun³ñí¹ hi³ ca³lin³ jáun² Jon² tsú² jan² tsá²mi³cuóun² la³ jnoh¹. **4** La³

jáun² ca³jmú³ tsú² hi³ jáun² lí¹³ má¹ti²¹ jnoh¹ la³ cun³ héih³² hi³ jmu² jáun² liei²¹, quí¹ tiú²uú² ziaun² yáh³ dí² la³ cun³ lí³ tsí³ hmóu³², tí³la³ la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹ má²ziaun² dí².

5 Quí¹ tsá² zian² la³ cun³ lí³ tsí³ hmóu³², tsá² la³ hí³ dá² cáun² hu²¹ tsí³ hi³ ma³tí³² la³ cun³ hi³ dí¹quian¹ ngú³ quioh²¹ bíh¹; tí³la³ tsá² zian² la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ má¹na²¹, tsá² la³ hí³ hu²¹ tsí³ hi³ ma³tí³² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹. 6 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² cá² ñi³ zian² la³ cun³ lí³ tsí³ hnga², tsá² la³ hí³ dá² jún³ bíh¹; tí³la³ tsá² zian² la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ bíh¹ lí¹³ zian², hi³ niau²¹ siáh³ tie³ hñu³ tsí³. 7 Quí¹ ní¹juáh³ tsá² zian² la³ cun³ lí³ tsí³ hmóu³², tsá² la³ hí³ dá² ná¹háun³ bíh¹ quionh³ Dió³², quí¹ tiá² hnió³ yáh³ tsú² ma³quien² liei²¹ quioh²¹ Dió³²; hi³ sa³jun³ lí²³ yáh³ ma³quien² tsú² liei²¹ jáun². 8 Hi³ jáun² bíh¹ la³jín³² tsá² zian² cun³ lí³ tsí³ hmóu³², tiá² lí²³ yáh³ ma³hiún² tsú² tsí³ Dió³².

9 Tí³la³ hnoh² má¹ná¹, tiú²uú² zian² yáh³ náh² cun³ lí³ honh² hmóu³², tí³la³ má²zian² hnoh² la³ cun³ hi³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ bíh¹, ní¹juáh³ hnoh² tsá² má²zian² Jmí²chí³ joh¹ Dió³² hñu³ honh² náh². Tí³la³ ní¹juáh³ tsá² tiá² má²zian² Jmí²chí³ joh¹ Cristo hñu³ tsí³, jun³juáh¹³ tsá² joh¹ Cristo yáh³ tsá² la³ hí³. 10 Quí¹ ní¹juáh³ Cristo má²cuá³ hñu³ honh² hnoh², jáun² cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ má²zian² jmí²chí³ quián¹³ náh² hi³ hmai²¹ cun³ñí¹ hi³ má²ná¹lín³ náh² jáun² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹, uá¹jinh¹ má²jún¹ ngú³ cun³ñí¹ hi³ ca³jmú³ tso³. 11 Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ Jmí²chí³ joh¹ Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo Jesús ja¹ hla¹ má²cuá³ hñu³ honh² náh², jáun² hnga² Tsá² ca³jmú³ hí³ hi³ ca³jenh¹³ Cristo bíh¹ jmu³ siáh³ hi³ lí¹³ chí¹lí²zian² hi³ hmai²¹ ngú³ hi³ jmí¹ ca³tí²¹ jún³ jáun² quián¹³ náh², cun³quionh³ Jmí²chí³ joh¹ tsú² hi³ má²cuá³ jáun² hñu³ honh² náh².

12 Jáun² né³ reh², zia³² hi³ ca³ta¹ dí² jmú¹³, tí³la³ jun³juáh¹³ hi³ ca³ta¹ dí² má¹ziaun¹³ la³ cun³ lí³ tsí³ dí² hmóu³² yáh³ má¹na²¹. 13 Quí¹ lí³ua³ jan² hnoh², tsá² zian² náh² la³ cun³ lí³ honh² náh² hmóu³², jún³ bíh¹ náh², tí³la³ ní¹juáh³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³ Chun¹ cháh¹³ náh² tí³ có³² hi³ zian² náh² jáun² la³ cun³ lí³ honh², hi³ jáun² bíh¹ lí¹³ zian² náh².

14 Quí¹ la³jín³² tsá² hei³² hi³ ñi³jau¹ Jmí²chí³ Chun¹ joh¹ Dió³², tsá² la³ hí³ bíh¹ lín³ jon² Dió³². 15 Quí¹ Jmí²chí³ hi³ má²ca³hen³ hnoh², jun³juáh¹³ jan² jmí²chí³ jmu² hi³ lín³ hnoh² tsá² má²dí¹hlánh¹ yáh³ hi³ juáh¹³ hi³ lí³ jmu³ hi³ lí¹ hú¹ cóh²¹ honh² náh², quí¹ Jmí²chí³ hí³ dá² jmu² hi³ má²lín³ náh² jon² Dió³² bíh¹, jì³ hi³ jmu² siáh³ hi³ nio² tiá³ tsí³ dí² hi³ juáh²³ dí² jáun²: “i¹Tia²¹!” ñi¹con² Dió³². 16 Hi³ hnga² Jmí²chí³ hí³ bíh¹ má²tson² jái¹³ cu³lí²¹ quionh³ jmí²chí³ quiú¹³ dí² hi³ má²láí³ dí² jon² Dió³². 17 Cun³ñí¹ hi³ má²lín³ dí² jáun² jon² tsú², jáun² hiáu³ bíh¹ dí² la³ cun³ hi³ má²ca³jmú³ jáun² Dió³² jái¹³ hi³ cué³² ñi¹con² jon², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ hiáu³ dí² la³ cun³ hi³ hiáu³ hnga² Cristo. Quí¹ ní¹juáh³

ná¹má²tso¹ dí² tsi³² ca³ti²¹ la³ cun³ hi³ ca³ma³tso² jáun² Cristo tsí³, jáun² ja³bí¹ lí¹³ zian² dí² cáun² hi³ quien² quiúnh¹ tsú² siáh³.

18 Jná¹³ len³ hi³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ná¹má²tso¹ dí² tsi³² tiá² cunh³ yáh³ quionh³ la³ cun³ hi³ chu²¹ hi³ quien² hi³ lí³ jnia² hi³ hiáu³ dí² ní¹ má¹jáun². **19** Quí¹ ca³la³ jí³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ná¹jáh³² ñí¹ hi³ dí¹quian¹ hi³ jé³ jmái¹ hi³ lí³ jnia² la³jín³² tsá² ná¹lín³ jon² Dió³².

20 Quí¹ ca³la³ jí³² hi³ ca³jmú³ Dió³² ca³chó³² bíh¹ jmái¹ hi³ tiú²uú² ca³lí³quien²; jun³juáh¹³ hi³ ca³lí³hnió³ hmóu³² yáh³ hi³ jáun², quí¹ cun³ jáun² ca³lí³hnió³ Dió³² bíh¹. Tí³la³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² né³, cáun² ná¹jan³² **21** hi³ liáun³, la³ cun³ la³jí³² hi³ ca³ti²¹ hi³ chau²¹ jmái¹ lí³yenh³, hi³ jáun² lí³ zian² hi³ má²ná¹liáun¹ la³jmí¹ má²zian² jáun² jon² Dió³². **22** Quí¹ né¹ dí² hi³ la³ tí³ ta³né³² bíh¹ ná¹hón²³ la³jí³² la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³², hi³ ná¹má²tso² tsí³ la³jmí¹ zian² jan² tsá²mi³ má²ñí¹lí³zian² jon². **23** Hi³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ hi³ jáun² yáh³ ná¹má²tso² tsí³, quí¹ la³ jí³ jnoh¹ bíh¹ siáh³ ná¹hón²³ dí², tsá² má²ca³hen¹³ dí² Jmí²chí³ Chun¹, la³ cun³ hi³ la³ñí¹ hi³ ca³ti²¹ hiáu³ dí² jáun². Quí¹ jnoh¹ ná¹jan³² jmái¹ hi³ hú¹tá¹ má²lan¹³ dí² jon² Dió³², ca³la³ hi³ ná¹hón²³ dí², jmái¹ hi³ liáun³ dí² jáun² tá¹ jan². **24** Quí¹ cun³quionh³ hi³ zia³² hi³ hu²¹ tsí³ bíh¹ dí² ca³liáun³; tí³la³ ní¹juáh³ la³ má²hiah³² bíh¹ tsú² la³ cun³ hi³ jmí¹ hu²¹ jáun² tsí³, jáun² jun³juáh¹³ uú² cáun² hi³ hu²¹ tsí³ yáh³ tsú² jaun³². Quí¹ ní¹juáh³ cáun² hi³ má²hiah³² tsú², jáun² tiú²uú² ca³ti²¹ yáh³ hi³ hu²¹ tsí³ tsú² la³ má²hu²¹ jáun² ca³ti²¹ hi³ jáun². **25** Tí³la³ ní¹juáh³ hi³ hu²¹ tsí³ dí² cáun² hi³ tiá² má²hiah³² dí², cáun² hniáuh³² juenh² tsí³ bíh¹ dí² tá¹la³ ná¹hé² ná¹jan³² dí² hi³ hiáu¹³ hi³ jáun².

26 Jáun² la³ jáun² bíh¹ siáh³ má²hau³ dí² Jmí²chí³ Chun¹ ñí¹ tiá² tiaú²³ dí² hmóu³². Quí¹ tiá² tái² yáh³ dí² lienh¹ Dió³² la³ cun³ jmí¹ ca³ti²¹, tí³la³ hnga² bíh¹ Jmí²chí³ Chun¹ hí³ hiú² mi³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³ta¹ jnoh¹ tá¹la³ ná¹quí² ná¹zion²³ dí² jáun² tsí³ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² tiaú²³ dí² hléh¹³. **27** Hi³ jáun² Dió³², Tsá² cuoh² hñu³ tsí³ tsáu², ñí³² hi³ he³ hnió³ Jmí²chí³ Chun¹ juáh³, quí¹ Jmí²chí³ hí³ mi³² ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tin¹ tsá² joh¹ Dió³² cun³quionh³ jē¹ hnga² Dió³².

Tsá² cah²³ jmái¹ tí³ chí¹nga²

28 Quí¹ má²né¹ bíh¹ dí² hi³ Dió³² jmu² hi³ re² bíh¹ cuá²hai³² la³jí³² hi³ quiunh³² tsá² hnió³ hí³ Dió³², tsá² má²ca³teh³ hí³ Dió³² hi³ lí¹³ ñí¹con² tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ dí² lí¹³. **29** Quí¹ la³ cun³ jmí¹tin² ca³lí³ cuóun³² Dió³² tsá² hí³, hi³ jáun² la³ cun³ jmí¹jáun² ca³quianh³ tsú² tsá² hí³ hi³ chan³ dí² re² hi³ lín¹³ la³jmí¹ lín³ Jon² dí²; hi³ jáun² Jon² dí² hí³ né³, lí¹³ lín³ Tsá² má²ján³ ja¹ juóun³² lín³² rainh²¹ ñí¹ hná¹ jáun². **30** Hi³ jáun² tsá² ca³quianh³ hí³ Dió³² la³ cun³ jmí¹tin², ca³teh³ tsú². Hi³ jáun² tsá² ca³teh³ tsú² hí³ né³ ca³hinh³ bíh¹ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. Hi³ jáun² tsá² ca³hinh³ tsú² hí³ né³, ca³cuéh³ dí² tsú² jái¹³ hi³ lí¹³ zian² tsú² quionh³ dí² ñí¹ cuá¹quien² dí² jáun².

31 Hi³ jáun² né³, ðhe³ lí¹³ juáh¹³ dí² ca³ti²¹ jái¹³ ní²? Quí¹ ní¹juáh³ Dió³² yáh³ la³ zenh² jo²¹ quiú¹³ dí², jáun² ðhin² dá² tsánh² lí¹³ jmu³ hniéi² quiúnh¹ dí²? **32** Quí¹ ní¹juáh³ ca³la³ hí¹juáh³ Jon² yáh³ Dió³² tiá² ca³jmú³ hien², tí³la³ ca³cuen³ bíh¹ tsú² Jon² hi³ jún³ hi³ ca³ta¹ dí², itíá¹³ bíh¹ tiá³ tiá² cué³² tsú² la³jí³² hi³ ní¹ hná¹ ní² la³jmí¹ má²ca³cuen³ tsú² jáun² Jon²! **33** Hi³ jáun² dá² ihí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lí¹³ chá³² tsáu¹³ jnoh¹ tsá² má²ca³quianh³ dí² Dió³², quí¹ hnga² bíh¹ Dió³² má²ca³juáh³ hi³ má²lái³ dí² la³juah²¹ dúh¹ tsá² chun¹! **34** Jáun² ðhin² ya³ tsánh² lí¹³ ra³tsa² dí² héih³²? Quí¹ Cristo bíh¹ Tsá² ca³jun³ hi³ ca³ta¹ dí², hi³ ca³la³ hi³ ca³jenh¹³ siáh³, hi³ má²cuá³ tí³ cuá² chu²¹ quioh²¹ Dió³² hi³ cuá¹hiú² cuá¹mi³² hi³ ca³ta¹ dí². **35** Hi³ jáun² ðhin² ya³ tsánh² lí¹³ jmu³ hi³ tiú²uú² hnáu³ dí² quiúnh¹ Cristo? ðHí¹ lí¹³ cun³quionh³ hi³ ma³tso¹ dí² jáun² tsi³², cun³quionh³ uu³mí²tsi³², ho³ cun³ quionh³ hi³ hí¹ tsa¹ dí² tsáu², ho³ hi³ zia³² ho³cuóun³, ho³ hi³ tiá² zia³² ha¹ dí², ho³ hi³ ziaún² dí² ja¹ hi³ háinh¹³, ho³ cun³quionh³ hi³ jngah³ dí² jáun² tsáu²? **36** Tí³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ ní¹ Sí² quioh²¹ Dió³², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

Cun³ní¹ hi³ ca³tin¹ hnú² bíh¹ hiá² tsáu² jnoh¹ la³jí³² jmái¹,

hi³ jmoh²³ tsú² jnoh¹ la³jmí¹ jmúh³² tsú² já¹ziáh² má²tsa³jngih² tsú².

37 Tí³la³ ja¹ la³jí³² hi³ ní² má¹ná¹, ná¹lái³ dí² tsá² cah²³ jmái¹ tí³ ca³nga² bíh¹ cun³quionh³ hi³ má²hau³ Tsá² ca³ma³hniau³ dí² hí³. **38** Hi³ jáun² né³, jná¹³ má²nio² cáun² tsin³² hi³ cu³tí³ tiá² hi³ zia³² hí¹ cáun² hi³ lí¹³ chau³ dí² tí³ có³² ní¹con² Dió³² Tsá² hniau³ dí², uá¹ hi³ jún³ dí², uá¹ hi³ ziaún² dí², sa³jun³ tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³², hi³ sa³jun³ tsá²cuú² tsá²chín³ ní² siáh³; sa³jun³ hi³ quiunh³² dí² ta³né³², hi³ sa³jun³ hi³ quieinh²¹ dí² jmí¹tsú² jmí¹ja³², sa³jun³ lí¹³ cun³quionh³ hi³ cáu² hi³ jueh³² hi³ lí¹³ lí³zia³² ní¹ hué²¹ lá², **39** sa³jun³ lí¹³ ní¹juáh³ hi³ ní³ngí¹ dí² chí³cuú² ní¹ ñe¹, hi³ sa³jun³ lí¹³ ní¹juáh³ ní² lí¹ cá¹cháu²¹ dí² hñu³ hué³², la³ cun³ hí¹ cáun² yáh³ la³ cun³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² tiá² lí¹³ chau³ dí² tí³ có³² ní¹con² Dió³², Tsá² ca³ma³jnia³² hí³ hi³ hniau³ dí² cun³quionh³ Cristo Jesús Tí³² Juo¹³ dí².

Dió³² má²ca³quianh³ tsá² Israel

9 **1** Hi³ jáun² né³, jná¹³ hléh¹³ jú¹ tson² lá² hi³ ca³tin¹ tsá²co¹ ná¹ la³ cun³ qui³ jmu² tsá² hen² tí³ con² Cristo, tiá² tí¹ jáin² yáh³ jná¹³; quí¹ jmí¹ tsin³² jná¹³ má²tson² jái¹³ lá² quion²¹ cu³lí²¹ quionh³ Jmí²chí³ Chun¹, **2** hi³ jlánh¹ hlaih³ nio² tsin³² jná¹³, hi³ ca³la³ hi³ hú¹quí² hú¹jngih³² tsin³² jná¹³ hi³ ca³tin¹ tsá²co¹ ná¹, **3** hi³ hí¹ ca³la³ tí³ huen² jná¹³ ní¹tanh²¹ hú¹mu³héih³², la³ cun³ hi³ tiú²uú² lín¹³ jná¹³ tsá² joh¹ Cristo, sá¹jmí¹ hi³ lí¹³ bíh¹ re² ca³tin¹ tsá²co¹ jná¹³ hí³ cun³quionh³ hi³ lí¹³ la³ jáun² ní¹con² jná¹³. **4** Quí¹ tsá² hí³ bíh¹ tsá² jón²zfh¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, hi³ Dió³² né³ ca³jmú³ hi³ tsá² hí³ lí¹³ lín³ la³juah²¹ dúh¹ jon² tsú². Dió³² Tsá² cú² juenh² ca³ma³jnia³² ja¹ quioh²¹ tsú², hi³ ca³tanh² nió³² quionh³ tsá² hí³, jì³ hi³ ca³jmú³ dí² siáh³ jái¹³ hi³ zia³² hi³ jmu³; hi³ jáun²

ca³cué³ dí² liei²¹ jáun² ñí¹con² hla¹ Moisés, la³ má²quionh³ ha³ lánh³ hniáuh³² ma³tí³² tsú² cuáh³². **5** Tsá² hí³ bíh¹ tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ tsá²haun³² dí¹hio³ nú¹deh³ jnoh¹; hi³ jáun² jún¹³ tsá² hí³ bíh¹ Tsá² lín³ Cristo hi³ ca³tí²¹ hi³ lín³ tsú² tsá²mi³cuóun², hi³ hí³ bíh¹ dí² Dió³² Tsá² quioh²¹ ca³la³ jì³lì³². iCuí¹ lì³quien² bíh¹ tsú² cun³ jmí¹hi³nio²! Tson² bíh¹ la³ jáun².

6 Jáun² né³, jun³juáh¹³ hi³ tiá² má²ca³li³tí³ yáh³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² ñí¹con² jún¹³ hla¹ Israel, tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tiá² jì³lin² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Israel lín³ tsá² tionh² jo³cuo² Dió³² bíh¹; **7** quí¹ sa³jun³ la³jín³² yáh³ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹ hí³ cu³tí³ lín³ jon² tsú², quí¹ la³ cun³ ca³juáh³ jáun² Dió³² bíh¹, hi³ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: “Cun³quionh³ jan² Isaac jónh³² bíh¹ hnú² lì³zian² jon³zih¹ jon³cháuh³ hnú²”. **8** La³ jáun² lí²lin¹ hi³ hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² lín³ jon² Dió³² cun³ñí¹ hi³ jún¹³ jan² tsáu²; tí³la³ jì³²la³ tí³ tsá² ca³li³zian² cun³quionh³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² bíh¹ cu³tí³ ná¹lín³ jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹. **9** Quí¹ jái¹³ hi³ ca³jmú³ jáun² Dió³² quionh³ Há²bran²¹ lí³ la³ lá²: “Míh¹ tiá² jmí¹ la³ lá² tsá³ já¹ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³, hi³ jáun² má¹jáun² má²zian² bíh¹ jon² Sara”.

10 Tí³la³ jun³juáh¹³ cun³ ní² yáh³ ca³tsan³ jái¹³. Quí¹ jmí¹ ca³li³zian² jáun² gon³ jon² hla¹ Rebeca cu³tsa³² quionh³ tsú² hla¹ Isaac ní²cuo², dí¹hio³ nú¹deh³ jnoh¹ hí³, **11** hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ lì³ hniáuh³² lí³ la³ má²lí³ jáun² la³ cun³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², Tsá² quianh²³ tsáu², jáun² ca³quianh³ Dió³² jan² dún² gon³ hí³ uá¹jinh¹ ta³ tiá² má²ca³li³zian², sa³jun³ hi³ chu²¹ sa³jun³ hi³ hlah³ yáh³ jmí¹ má²ca³jmú³, hi³ jáun² la³ jáun² lì³ lin¹ hi³ hí³ bíh¹ Tsá² téh²³ tsáu², jun³juáh¹³ cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ jmu² tsáu² yáh³. **12** Jáun² ca³záih³ Dió³² hla¹ Rebeca hí³ la³ lá²: “Dún² má²ján³ bíh¹ lín¹³ quian²¹ tsá² cáin²”. **13** La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Ca³ma³hno¹ jná¹³ Jacob, tí³la³ ca³li³hon² bíh¹ jná¹³ Esaú”.

14 Jáun² né³, ¿he³ dá² lí¹³ juáh¹³ dí²? ¿Hí¹ Dió³² lín³ jan² Tsá² tiá² tìn² ra³tsí³² re² héih³²? ¡Tiá² jáun² yáh³! **15** Quí¹ la³ lá² ca³záih³ tsú² hla¹ Moisés: “Jná¹³ dá² cué¹³ uu³i³tso³ ñí¹con² tsá² hnó³² jná¹³ cue¹ bíh¹, hi³ já³² siáh³ mí³ tsín³² jná¹³ ñí¹con² tsá² hno³ bíh¹ jná¹³”. **16** Hi³ jáun² né³, jun³juáh¹³ zia³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsáu² cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ hniá¹ hnga² yáh³, ho³ cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ jmu² tsú² pí³, tí³la³ la³ cun³ hi³ hnió³ hnga² Dió³² bíh¹, Tsá² cue³² hí³ uu³i³tso³. **17** Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ Dió³² ca³záih³ la³ lá² tsá² jmí¹ lín³ hí³ re²¹ hué³² Egipto: “Jná¹³ ca³cué³ jái¹³ hi³ lín³ hnú² re²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³li³hnó³² jná¹³ hi³ la³jín³² tsá² zian² tá¹ cáun² cuá¹hué²¹ lì³ cuoh² pí³ quion²¹ cun³quionh³ hi³ quiunh²¹ hnú², jì³ hi³ lì³ ñí³² tsú² siáh³ hi³ hin² tsánh² jná¹³”. **18** Jáun² la³ jáun² bíh¹ cue³² Dió³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsá² hnió³ Dió³² cuéh³², hi³ jmu² tsú² siáh³ huáh² chí¹ tsáu², ní¹juáh³ tsá² hnió³ tsú² jmu³ huáh² chí¹.

19 Tí³la³ hi³ jáun² né³, ho³ sa³ juáh¹³ hnú² la³ lá² ñí¹con² jná¹³: “Ní¹juáh³ la³ ní² jaun³², ¿he³ láih³² sa³ cha³² yáh³ Dió³² tsáu¹³”

tsá²mi³cuóun²? Qui¹ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² lí³ cah¹³ jmái¹ hi³ jmu³ hi³ siáh³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ hnió³ Dió³²”. **20** Ti³la³ hnú² dá², tsá²mi³cuóun² bíh¹, ìhin² dá² tsánh² hnú², sa³ hnú² yáh³ na³quí² na³tsáin²³ nú² jái¹³ quiúnh¹ Dió³²? Tiá² né¹ hí¹ lí¹³ juáh³ lí³ua³ cáun² hi³ zia³², hi³ záih³² tsá² ca³jmú³: “¿He³ láih³² sa³ la³ lá² lín³ jná¹³ ca³jmuh³ hnú²?” **21** ¿Haun¹³ juáh¹³ tsá² jmu² hia³² dá² cáun² lí¹³ jmu³ quionh³ cuáh¹ la³ cun³ ti³² tsí³ tsú² hnga² bíh¹? Lí¹³ bíh¹ jmu³ tsú² cáun² hia³² quionh³ cuáh¹ hi³ ca³ti²¹ cáun² jmái¹ quien², hi³ quionh³ cuáh¹ jáun² uá²jai³² lí¹³ jmu³ tsú² hia³² hi³ cauh³² tsú² jmái¹ ca³la³ jí³².

22 Hi³ jáun² né³, uá¹jinh¹ ca³lí³hnió³ Dió³² hi³ ma³jnia³² hi³ míh²³ tsí³ jí³ hi³ ma³jnia³² siáh³ pí³ quioh²¹ ñí¹con² tsá² ca³tin¹ hi³ ma³tso² tsí³ jí³ hi³ jmí¹ ca³tin¹ siáh³ hiá¹ tsán¹³, ti³la³ ca³tion³ lín³² bíh¹ tsú² tsí³, **23** quí¹hliá² hi³ ca³lí³hnió³ tsú² hi³ ma³jnia³² hi³ hí³ bíh¹ tin² cue³² hi³ lí¹³ zian² tsáu² cáun² hi³ quien² ti³ chí¹nga² cun³quionh³ hi³ ca³jmú³ tsú² jáun² hi³ zia³² uu³i³tso³ ñí¹con² tsáu², tsá² ca³chan³ tsú² hí³ hua³jan²¹ la³ cun³ jmí¹tin² lín³² hi³ lí¹³ zian² tsú² jáun² la³ jáun². **24** Qui¹ Dió³² ca³te³ dí² ja¹ quioh²¹ tsá² judíos jí³ ja¹ quioh²¹ tsá² cá²jo²¹ ní² siáh³, **25** la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ hla¹ Oseas:

Tsá² tiá² jmí¹ tionh² jo³uón³² jná¹³, juah²¹ jná¹³ hi³ tsá² hí³ tionh² jo³uón³²,

hi³ tsá² tiá² jmí¹ hno³ jná¹³ né³, juah²¹ jná¹³ hi³ má²hno³ bíh¹ jná¹³ tsú².

26 Hi³ jáun² tsá² jmí¹ juanh³² jná¹³ hi³ tiá² tionh² jo³uón³² né³, má²lín¹³ bíh¹ tsá² hí³ jon² Dió³² Tsá² liéih³².

27 Ti³la³ la³ cun³ hi³ ca³tin¹ tsá² Israel má¹na²¹, la³ lá² bíh¹ ca³juáh³ hla¹ Isaías: “Uá¹jinh¹ juóun³² lín³² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Israel, la³jmí¹ lí³ záí¹ táh¹ hi³ tloh³ can³² jmí²míih²¹, ti³la³ cú¹pih²¹ tsáu² bíh¹ tsá² hí³ liáun³.

28 Qui¹ né³² cánh³ bíh¹ lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³juáh³ jáun² Juo¹³ dí² hi³ ca³tin¹ ñí¹ hué²¹ lá²”. **29** Isaías hí³ ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

Sá¹jmí¹ hi³ Dió³² Juo¹³ hliáu³ tionh² hñu³mi³cuú² tiá² ca³héinh³² ma³ jan² tsá² juo³ dí²,

hi³ jáun² la³jmí¹ cá¹quiúnh²¹ tsá² juú² Sodoma quionh³ Gomorra bíh¹ jmí¹ má²cá²quiéinh³² dí² uá²jai³².

Jú¹ chú³² hi³ jmí¹ ca³ti²¹ he³ tsá² judíos

30 Hi³ cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, tsá² cá²jo²¹ tsá² tiá² jmí¹ hu²¹ tsí³ hi³ he³ Dió³² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, ti³ má²ca³hen³ bíh¹ Dió³². Ca³he³ tsú² Dió³² cun³ñí¹ hi³hliá² ca³chá³ tsú² cáun² tsí³ bíh¹. **31** Ti³la³ tsá² Israel má¹ná¹, tsá² lí¹ jmí¹ hái³² tsí³ hi³ he³ Dió³² cun³quionh³ hi³ chun¹ hi³hliá² má²tí³² liei²¹ hi³ jmí¹ raunh³² jáun² bíh¹, ti³la³ tiá² ca³tú¹ ca³tsin¹³ yáh³ tsú² hi³ ma³tí³² liei²¹ jáun² hi³ juáh¹³ hi³ jmí¹ lí³ chun¹.

32 ¿He³ láih³² la³ jáun² lí³? Qui¹hliá² tiá² ca³jmú³ yáh³ tsú² tion³ hi³ he³ tsú² Dió³² cun³quionh³ hi³ nio² cáun² tsí³, ti³la³ jmí¹ lín²³ tsú² hi³ he³

Dió³² cun³quionh³ ta²¹ hi³ jmu² jáun² bíh¹. Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ ca³quí² cá²hính³² tsú² quionh³ quín¹ chí¹zunh²¹ hú¹ jui³². **33** Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² hi³ ca³tin¹ quín¹ jáun², hi³ juáh³ jáun² la³ lá²:

Já¹ juú² Jerusalén ñí¹ zeh² jáun² máh³ téh²³ tsú² Sión,
chá¹³ jná¹³ cá² mái³ quín¹ hi³ jmu³ hi³ qui³ hính³² tsáu²,
quín¹ jmu³ hi³ quinh³ tsú²;
tí³la³ tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² Tsá² hí³ né³,
jmí¹láh³ yáh³ tiá² lí¹ lí³ heh³.

10 1 Hi³ jáun² né³ reh², jlánh¹ hniá¹ jná¹³ hi³ liáun³ tsá² Israel, jí³ hi³ hiú² mí²³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tin¹ tsú². **2** Cué¹³ jná¹³ jú¹ tson² hi³ ca³tin¹ tsú² hi³ tson² bíh¹ jlánh¹ hnió³ tsú² má²tí³² re² ñí¹con² Dió³², tí³la³ jí³²la³ tí³ lí¹ ná¹jmu² bíh¹ tsú² hi³ jáun², jun³juáh¹³ hi³ ñí³² tsú² la³ cun³ lánh³ jmí¹ hniáuh²¹ yáh³. **3** Quí¹ tiá² ñí³² yáh³ tsú² ha³ lánh³ rón³² hen² Dió³² tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹. Cun³ñí¹ hi³ hnió³ tsú² jmu³ hi³ lí³ chun¹ hmóu³², jáun² tiá² ñí¹héi²¹ yáh³ tsú² la³ cun³ hi³ hnió³ Dió³² jmu³ ñí¹con² tsú². **4** Quí¹ liei²¹ jáun² ca³lí³zia³² cun³ñí¹ hi³ jmí¹ hnió³ Dió³² hi³ hen³ tsáu² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ bíh¹; tí³la³ cun³quionh³ Cristo má¹ná¹, ca³lí³tí³ bíh¹ hi³ jáun² ñí¹con² ca³la³ jín³² tsá² cha³² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú².

5 Hi³ jáun² ca³tin¹ tsá² hu²¹ tsí³ hi³ lí³ chun¹ cun³quionh³ hi³ ma³tí³² jáun² liei²¹ né³, hla¹ Moisés ca³juáh³ la³ lá²: “Lí³ua³ jan² tsá² má²tí³² liei²¹ lá², cun³quionh³ hi³ lá² bíh¹ lí¹³ zian² tsú² cun³ jmí¹hi³nio²”.

6 Tí³la³ hi³ ca³tin¹ tsá² má²lín³ la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹ cun³quionh³ hi³ nio² jáun² cáun² tsí³ má¹ná¹, hi³ jáun² ca³juáh³ Moisés la³ lá²: “Ha³ lí² juáh³ hnú² hñu³ honh²: ¿Hin² tsánh² lí¹³ tsó³² hñu³mi³cuú²?” —jáí¹³ ní² hnió³ juáh³ hi³ hnió³ tsú² tsa³quian³ Cristo tí³ ñí¹ hué²¹ lá²—. **7** “Sa³jun³ hniáuh³² juáh¹³ hnú²: ¿Hin² tsánh² lí¹³ tsó³² ñí¹ tiáunh¹ tsá² má²cá²tsan³?” —jáí¹³ ní² hnió³ juáh³ siáh³ hi³ hnió³ tsú² tsa³jmú³ hi³ jenh¹³ siáh³ Cristo ja¹ tsá² má²cá²tsan³ hi³ ja³jon³ tí³ ñí¹ hué²¹ lá². **8** Jáun² né³, ¿he³ bí¹ lánh³ rá¹juáh³ jáí¹³ jáun² dúh¹? La³ lá² bíh¹ rá¹juáh³: “Jái¹³ jáun² dá² má²nio² má²janh² pih²¹ bíh¹ ñí¹con² hnú², ca³la³ hi³ má²hu²¹ honh¹ bíh¹ nú², jí³ hí¹ ca³la³ tí³ hñu³ honh² yáh³ nú² siáh³ má²hu²¹”. Jái¹³ jáun² bíh¹ lí³ jú¹ chú³² hi³ hléh¹ jnoh¹ hi³ ca³tí²¹ hi³ niau²¹ cáun² tsí³ tsú², **9** hi³ ní¹juáh³ ton¹³ hnú² hi³ Juóuh³² hnú² Jesús hi³ ní¹juáh³ má²nio² siáh³ cáun² honh² nú² hi³ Dió³² ca³jmú³ hi³ ca³jenh¹³ tsú² ja¹ hla¹, hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ liáun³ nú². **10** Quí¹ cun³quionh³ hi³ cha³² cáun² tsí³ bíh¹ tsú² má²lín³ tsú² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsá² chun¹, hi³ cun³quionh³ hi³ ton² tsú² jáun² hi³ Juo¹³ tsú² Cristo né³, cun³quionh³ la³ jáun² bíh¹ má²liáun³ tsú².

11 Quí¹ la³ lá² rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Hí¹ jan² tsá² má²ca³chá³ cáun² tsí³ ñí¹con² hí³ tiá² lí¹³ lí¹ lí³ heh³”. **12** Quí¹ cun³ tiá² ná¹zan² bíh¹ tsá² judíos quionh³ tsá²cá²jo²¹, quí¹ jan² tán¹ bíh¹ Juo¹³ tsú² ca³la³ jín³², hi³ hí³ bíh¹ cue³² ñí¹con² tsá² té²³, ca³la³ hi³ lí¹ tú² lí¹ ziáun²³. **13** Quí¹ la³ cun³

rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “Ca³la³ jì³lin² tsá² téh²³ Tì³² Juo¹³ dí² lí¹³ liáun³”.

14 Tì³la³ né³² né³, ìha³ bíh¹ lánh³ rón³² lí¹³ téh³ tsú² Tsá² hí³ ní¹juáh³ tiá² la³ má²ca³chá³ yáh³ tsú² cáun² tsí³ ñí¹con² tsú²? Hí³ ìha³ bíh¹ lánh³ rón³² cáun² lí¹ lí¹³ chá³² tsú² cáun² tsí³ ñí¹con² Tsá² hí³ ní¹juáh³ tiá² la³ má²ca³lí³ ñí³² yáh³ tsú² jú¹ tson² hí³ ca³tín¹ tsú²? ìHe³ yáh³ lánh³ rón³² lí¹³ ne³ tsú² siáh³ ní¹juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ tsá² hléh³² jái¹³ jáun²? **15** ìLánh³ yáh³ rón³² lí¹³ ngái³² tsú² jái¹³ jáun² ñí¹con² tsáu² ní¹juáh³ tiá² hin² zian² yáh³ ze³ tsú²? La³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí²: “ìHénh³ ma³ chú³² ní¹juáh³ ní¹ má¹cuá²taunh²¹ tsá² quian³² jú¹ chú³², [tsá² quian³² hí³ jái¹³ hí³ niau²¹ tie³ tsí³ tsú²]!”

16 Tì³la³ tiá² jì³lin² tsáu² ca³héi³ yáh³ jú¹ chú³² jáun² jmí¹ ca³nái³². La³ cun³ ca³juáh³ jáun² hla¹ Isaías tì³² jè¹ Dió³²: “Hnú² Tì³², hí¹ jan² yáh³ tiá² hin² má²ca³taunh³ ta²¹ jái¹³ hí³ ca³hléh¹³ jnoh¹”. **17** Jáun² né³, cun³quionh³ hí³ náí³² jái¹³ jáun² bíh¹ tsú² lí¹³ niau²¹ cáun² tsí³; jì³ cun³quionh³ hí³ zian² tsá² hléh³² bíh¹ siáh³ lí¹³ ne³ tsú² jái¹³ quioh²¹ Cristo.

18 Tì³la³ jná¹³ né³ nga²: ìTiá¹ la³ má²ca³lí³ ñí³² dá² tsú² jú¹ tson² hí³ ca³tín¹ Dió³² juáh¹³? ìJán³, má²ca³lí³ ñí³² bíh¹ tsú²! Quí¹ ñí¹ Sí² rá¹juáh³:

Má²ca³lí³ ñí³² bíh¹ tsáu² jú¹ tson² hí³ ca³tín¹ Dió³² cun³quionh³ la³jí³² hí³ jniá³,

hí³ má²lin¹ bíh¹ siáh³ jú¹ tson² quioh²¹ tsú² ca³la³ tì³ ñí¹ má²ca³táuh³ hngá¹máh³.

19 Tì³la³ zia³² siáh³ cáun² hí³ nga² jná¹³: ìTiá¹ la³ má²ca³lí³ ñí³² tsá² Israel juáh¹³? Ján³, quí¹ la³ñí¹ la³ján³ Moisés ca³juáh³ la³ lá²:

Jná¹³ jmu¹ hí³ jin³ honh² hnoh² ñí¹con² tsá² tiá² ná¹lín³ tsá² cáun² juo³;

hí³ jmu¹ jná¹³ siáh³ hí³ míh³ honh² náh² ñí¹con² cu³ nió³ tsá² tiá² jái¹³ ngí²³.

20 Hí³ ca³chá³ siáh³ Isaías tiá³ tsí³ hí³ ca³juáh³ la³ lá²:

Tsá² tiá² jmí¹ hnauh² jná¹³, ca³chauh¹ bíh¹ tsú²;

hí³ ca³ma³jnia¹³ jná¹³ siáh³ ñí¹con² tsá² tiá² jmí¹ nga² jná¹³.

21 Tì³la³ hí³ ca³tín¹ tsá² Israel má¹ná¹, Isaías ca³juáh³ la³ lá²: “Cun³ jmá² cun³ jnia³² bíh¹ jmí¹ cuá¹ha² jná¹³ uón³² hí³ te² jná¹³ cu³ nió³ tsá² tiá² nieh³, tsá² jmu² cun³ tín² tsí³ hmóu³²”.

Tsá² Israel, tsá² má²ná¹liáun¹

11 1 Jáun² né³, nga² jná¹³: ìHí¹ tiú²uú² tanh² Dió³² hó¹ñí¹ tsá² Israel? ìTiá² jáun² yáh³! Quí¹ ja³bí¹ jná¹³ jan² tsá² Israel, jan² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Há²bran²¹, tsá² cu³ nió³ mí¹zionh² hla¹ Benjamin. **2** Quí¹ la³ cun³ jmí¹ ñeh² bíh¹ hí³ jmu³ la³jí³² hí³ jniá³ máh³ Dió³² ca³ja³ tsí³ hí³ ma³hnio³ tsá² Israel, hí³ hí¹ la³ tì³ ta³né³² yáh³ tiá² má²ca³chan³ tsú² tì³ có³² tsá² hí³. ìTiá¹ ñíh¹ hnoh² he³ juáh³ ñí¹ Sí² ñí¹ rá¹cha³² jái¹³ hí³ ca³hléh³ jáun² Líh³, tsá² jmí¹ lín³ hí³ tì³ jè¹ Dió³², jmí¹

ca³liéinh³² tsú² jáun² Dió³² hi³ ca³hna³ tsú² tsá² Israel?, jmí¹ ca³juáh³ tsú² jáun² la³ lá²: **3** “Hnú² Tí³², má²ca³ma³tsán² bíh¹ tsú² tí³² jēh² hnú², hi³ má²ca³qui³ ca³tsunh³ bíh¹ tsú² siáh³ la³jí³² ñí¹hiú¹³ quián¹³ hnú²; hi³ jí³²la³ huen² jná¹³ bíh¹ jéi³²ziáun²³, hi³ má²hnió³ jngah³ bíh¹ tsú² siáh³ jná¹³”. **4** Tí³la³ Dió³² né³ ca³záih³ Líh³ hí³ la³ lá²: “Cánh³ má²cá²chán³² jná¹³ quiaun³ mei²¹ tsáu², tsá² ca³tin¹ jná¹³ huen², tsá² tiá² má²ca³dí³jñí³² ta³ ñí¹ dió³² tsá² láin¹ téh²³ tsú² Baal”. **5** Jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ uá²jai³² jmái¹ hi³ tiauh² dí² lá² ta³né³², hi³ zian² cu³ nió³ pih²¹ tsá² má²ná¹quiánh¹ la³ hí³ ja¹ quioh²¹ tsá² Israel, cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³ Dió³². **6** Hi³ jáun² ní¹juáh³ la³ jáun² ca³jmú³ Dió³² cun³ñí¹ hi³ ja³² mií³ tsí³, jáun² lin¹ hi³ tiá² la³ quien² yáh³ ta²¹ hi³ jmu² tsáu², quí¹ sá¹jmí¹ la³ jáun² dúh¹, hi³ jáun² tiá² jmí¹ la³ lí³ quien² yáh³ mií³ hi³ ja³² jáun² tsí³ Dió³².

7 Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ tiá² cá²jnióh³² tsá² Israel la³ cun³ hi³ jmí¹ hnauh², tí³la³ jmáh³la³ tsá² cu³ nió³ ca³quianh³ hí³ Dió³² bíh¹ ca³jnióh³² la³ cun³ hi³ jmí¹ hnauh²; tsá² ñí¹ hná¹ jáun² né³ ca³jlí³² bíh¹ tsí³. **8** La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²: “Dió³² ca³cué³ jmí¹chí³ tiá² hi¹³ cán²³ ñí¹con² tsú², ca³cuéh³ dí² siáh³ mí¹ñí¹ tiá² jniá³, hi³ ca³cuéh³ dí² siáh³ cuá¹ tiá² niéih³; la³ jáun² bíh¹ lí³ la³ tí³ ta³né³²”. **9** Ja³bí¹ hla¹ Dá²vi²¹ siáh³ ca³juáh³:

Jmái¹ hi³ jmu² tsú² jáun² quioh²¹ cuí¹ lan² liá³ jí³ hmá³ ñí¹con² tsú² hmóu³²,

jáun² qui³ hính³² tsú² ñí¹ jáun², hi³ jáun² ma³tso² tsí³.

10 Cuí¹ lí³ te³ mí¹ñí¹ tsú² hi³ jáun² tiá² lí¹³ jé³,

hi³ cuí¹ jlie²¹ siáh³ hna²¹ tsú² cun³ jmí¹hi³nio² la³ jan² tsá² quian³² liá¹ héi².

Tsá²cá²jo²¹ siáh³ lí¹³ liáun³

11 Né³² né³, nga² jná¹³: ¿Hí¹ hú¹tá¹ cun³ má²já²hín³ máh³ tsá² judíos jmí¹ cá¹hính²¹? ¡Tiá² jáun² yáh³! Tí³la³ cun³ñí¹ hi³ tsá² judíos ca³tiánh³ tí³ có³² ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ bíh¹ ca³liáun³; hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ lí³ hniá¹ tsá² judíos hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³ má²ná¹jmu² jáun² tsá²cá²jo²¹. **12** Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ ca³lí³ zia³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá² cun³ñí¹ hi³ ca³tiánh³ tí³ có³² tsá² judíos ñí¹con² Dió³², hi³ ní¹juáh³ la³ ca³lí³ zia³² hi³ chu²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ cun³ñí¹ hi³ ca³pí² cá²dánh³² tsá² judíos hí³, hi³ jáun² itia¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lí³ zia³² hi³ chu²¹ ní¹ má¹cá²chó³² jmái¹ hi³ la³jín³² tsá² judíos má²taunh³² ta²¹!

13 Tí³la³ zia³² cá² jon¹ jái¹³ hi³ hnó³² jná¹³ juah²¹ ñí¹con² hnóh² tsá²cá²jo²¹. Jmu² jná¹³ quien² ta²¹ quion²¹ cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ze³ jná¹³ hi³ lín³ jná¹³ tí³² tsá² quian³² jē¹ tsú² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹. **14** Hen² tsin³² jná¹³ hi³ ma³ jan² tsá²co¹ jná¹³ lí¹³ lí³ hniá¹ hi³ jmóuh³² la³ cun³ hi³ jmuh³² hnóh², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ jmu¹ jná¹³ hi³ liáun³ ma³ jan².

15 Quí¹ ní¹juáh³ hniéi² quioh²¹ tsá²cá²jo²¹ quionh³ Dió³² la³ ca³tsan³ cun³ñí¹ hi³ tiú²uú² ca³tanh² Dió³² hó¹ñí¹ tsá² judíos bíh¹, jáun² itia¹³ bíh¹

tiá³ tiá² li³re² siáh³ quioh²¹ tsú² ní¹ má¹ca³hen³ Dió³² tsá² judíos! iCa³la³ jmí¹ lí³ hi³ ca³jenh¹³ bíh¹ tsú² lí¹³! **16** Jmú¹³ jái¹³: Ní¹juáh³ hí¹miih²¹ hi³ lí²jmú³ tsú² la³ñí¹ quionh³ cá² pïenh¹ cán¹ jmu² tsú² ná¹chan¹ ní¹con² Dió³², jáun² ja³bí¹ la³jí³² bíh¹ hí¹miih²¹ hi³ huén³² cán¹ jáun² lí¹³ siáh³ ná¹chan¹ ní¹con² Dió³². Hi³ ja³bí¹ la³ jáun² ní¹juáh³ mí¹zioh²¹ hmá² la³ ná¹chan¹ siáh³ ní¹con² Dió³², hi³ jáun² ja³bí¹ chí² cuoh² yáh³ siáh³ hmá² jáun² ná¹chan¹ uá²jai³².

17 Quí¹ zian² tsá² judíos ná¹lín³ la³jmí¹ lí³ cuoh² hmá² olivo hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun² hná¹³ jáun² ca³ta³chí¹hliaun³² hnú², hnú² tsá² lín³ nú² la³jmí¹ lí³ cuoh² hmá² olivo náí². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ ca³lí³ hi³ ca³jmú³ ta²¹ jmai²¹ quioh²¹ mí¹zioh²¹ hmá² jáun² ní¹con² hnú² la³ má²quionh³ siáh³ chí² cuoh² ní¹ hná¹ jáun². **18** Tí³la³ ha³ lí² cuí¹ lín¹³ nú² hi³ tí³ jlánh¹ quien² nú² la³ cónh³ bíh¹ chí² cuoh² quioh²¹ hnga² hmá² jáun². Ní¹juáh³ lín²³ nú² hi³ hnú² quien², hniáuh³² cháu¹ nú² honh² hi³ jun³juáh¹³ hnú² yáh³ tsá² cueh³² pí³ ní¹con² mí¹zioh²¹ hmá² jáun², quí¹ tí³ hnga² bíh¹ mí¹zioh²¹ jáun² cue³² pí³ ní¹con² hnú².

19 Ho³ sa³ juáh¹³ hnú²: “Quí¹ tson² bíh¹, tí³la³ ja³uonh¹ bíh¹ cuoh² hmá² hi³ jmí¹ chí²¹, hi³ jáun² ca³lí³ chí¹hliaun³² jná¹³ hná¹³ chí² cuoh² tiúnh¹ jáun²”. **20** Tson² bíh¹ la³ juánh³ hnú² ní², tí³la³ cuoh² hmá² jáun² dá² ja³uonh¹ quí¹ cun³ñí¹ hi³ tiá² cáun² nio² tsí³ bíh¹ tsú²; hi³ hnú² né³, chí¹hliaun³² nú² hná¹³ jáun² cun³ñí¹ hi³hliá² cáun² nio² honh² bíh¹ nú². Hi³ jáun² né³, hua³hín¹³ nú² jmu³, ha³ lí² lí¹ jmú² tonh², **21** quí¹ ní¹juáh³ Dió³² tiá² ca³héinh³² tsá² judíos, tsá² lín³ la³jmí¹ lí³ cuoh² hnga² hmá² jáun², hi³ jáun² né³ itia¹³ bíh¹ tiá³ hnú² héinh³² tsú²! **22** Sá¹ní² jie³ né³ ha³ cónh³ tí³ hi³ ja³² mí³ tsí³ Dió³², tí³la³ jie³ siáh³ né³ hi³ cónh³ tiá² huáh² siáh³ tsí³ tsú². Huáh² bíh¹ tsí³ tsú² má²ca³jmú³ ní¹con² tsá² má²já²hín³, tí³la³ ní¹con² hnú² má¹ná¹, ja³² bíh¹ mí³ tsí³ tsú². Tí³la³ hniáuh³² zian² la³ má²zian² ní² bíh¹ hnú² ní¹con² tsú², hi³ jáun² já³² mí³ tsí³ tsú²; quí¹ ní¹juáh³ tiá² la³ jmúh¹³ hnú² la³ jáun², hi³ jáun² ja³bí¹ hnú² siáh³ tsa³uonh¹ nú². **23** Tí³la³ ca³tín¹ tsá² judíos né³, ní¹juáh³ ca³chá³ tsú² tí³ có³² hi³ nio² jáun² tun³ tsí³, má¹jáun² má²lí¹³ chí¹hliaun³² tsú² siáh³ ní¹ quí¹ jmí¹ chí²¹; quí¹ Dió³² bíh¹ Tsá² zia³² pí³ quioh²¹ hi³ hlión³² siáh³ tsá² hí³ ní¹ jmí¹ ná¹chi²¹. **24** Quí¹ ní¹juáh³ hnú², jan² tsá²cá²jo²¹, hi³ lín³ nú² cáun² cuoh² hmá² olivo náí² hi³ ja³uonh¹, hi³ jáun² ca³ta³chí¹hliaun³² hná¹³ cuoh² hmá² chu²¹, ní¹ tiá² jmí¹ ca³tí²¹, itia¹³ bíh¹ tiá³ tiá² lí¹³ chí¹hliaun³² siáh³ tsá² judíos ní¹ quí¹ jmí¹ ná¹tsi²¹, tsá² lín³ hi³ hú¹tá¹ cuoh² hnga² bíh¹ hmá² olivo chu²¹!

Ní¹ táuh³ jmái¹ bíh¹ liáun³ tsá² Israel

25 Hi³ jáun² né³ reh², tiá² hnó³² jná¹³ hi³ cáun² lí¹ lín¹³ náh² hi³ jlánh¹ hliáun³ hi³ ná¹ñíh¹ náh², jáun² hnó³² jná¹³ hi³ lí³ ñíh¹³ náh² jái¹³ hi³ jmí¹ ná¹hmá¹ lá²: Hi³ ma³ cu³ nió³ bíh¹ tsá² Israel má²ca³lí³ huáh² chí¹, tá¹la³ hián¹³ tsá²cá²jo²¹ hi³ tónh³² jo³cuo² Dió³², tsá² ja¹ quioh²¹ tsá² hleh³² ma³

quin³² ma³ cá² ñí¹ jú¹jma². **26** Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³li³tín³ tsú² né³,
má¹jáun² máh³ má²liáun³ la³jín³² tsá² Israel. La³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí²:

Tsá² liáu³² dí² já³² tí³ ñí¹con² tsá² hín¹³ tí³ Sión,

hi³ quin³ tsú² hi³ hlah³ hi³ jmu² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Jacob hi³
tiá² má²tsú² má²jónh³² Dió³².

27 Hi³ jáun² nió³² lá² tanh²¹ jná¹³ quiúnh¹ tsú² ní¹ má¹ca³quin³² jná¹³
tsáu¹³ tsú².

28 Hi³ jáun² cun³ñí¹ hi³ ca³tí²¹ jú¹ chú³² né³, tsá² judíos ná¹lín³ tsá²
ná¹háun³ quionh³ Dió³², hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³ hián¹³ hnoh² jú¹ chú³²
jáun², tí³la³ cun³ñí¹ hi³ ca³quianh³ Dió³² dí¹hio³ ñú¹deh³ tsú² má¹ná¹,
jáun² la³ má²hnio³ jáun² bíh¹ Dió³² tsá² hí³. **29** Quí¹ tiá² quin²³ yáh³
Dió³² hi³ má²lí²cué³², hi³ sa³jún³ zeh² yáh³ tsú² siáh³ tí³ có³² ní¹
má¹lí²tié³. **30** Hnoh² bíh¹ tsá² tiá² jmí¹ niuh¹ ñí¹con² Dió³² jmí¹tin², tí³la³
ta³né³² cun³ñí¹ hi³ tsá² judíos tiú²uú² nieh³, jáun² ñí¹con² hnoh² bíh¹
ca³ja³ mií³ tsí³ Dió³². **31** Jáun² né³, tsá² judíos tsá² tiá² ca³jmú³ hí³ nieh³
ñí¹con² Dió³², chau²¹ bíh¹ jmáí¹ hi³ já³² mií³ tsí³ Dió³² ñí¹con² tsú² quí¹
cun³ñí¹ hi³ ca³ja³ mií³ tsí³ Dió³² ñí¹con² hnoh². **32** Quí¹ jmí¹ ca³cué³
Dió³² jái¹³ ñí¹con² la³jín³² tsáu² hi³ jmu³ nieh³, jáun² sa³ ca³li³ lin¹ hi³ hi³
tiá² nieh³ bíh¹ tsú² jlánh¹ la³ má²ca³zaunh³ tiá³, hi³ jáun² la³ jáun² lí¹³
ma³jnia³² Dió³² hi³ ja³² mií³ tsí³ ñí¹con² la³jín³² tsáu².

33 iHénh³ máh³ jlánh¹ hliáun³ hi³ nióh³² Dió³², jì³ hi³ ñí³² tsú² ní²; hi³
hénh³ máh³ jlánh¹ re² cháunh²³ chí¹ tsú² siáh³! Tiá² hin² lí¹³ yáh³ há¹
ngí¹³ la³ cun³ hi³ lín²³ tsú², hi³ sa³jún³ lí¹³ yáh³ ngí¹³ tsú² la³jí³² ta²¹ hi³
jmu² Dió³². **34** Quí¹ la³ cun³ rá¹juáh³ jáun²: “¿Hin² yáh³ tsánh² há¹ ngí¹³
la³ cun³ hi³ lín²³ Juo¹³ dí², ho³ hin² dá² tsánh² má²ca³ma³ta² tsú²?

35 ¿Hin² dá² tsánh² tín² ca³cué³ cáun² hi³ lí¹ ca³cué³ ñí¹con² Juo¹³ dí²
dúh¹, hi³ jáun² zia³² siáh³ cáun² hi³ lí¹³ hiáuh³ tsú² hi³ jéinh³² siáh³ Juo¹³
dí²?” **36** Quí¹ Dió³² bíh¹ ca³jmú³ la³jí³² hi³ zia³², hi³ jáun² cun³quionh³
pí³ quioh²¹ hí³ bíh¹ dí² lí³ la³ má²lí³ jáun², hi³ la³jí³² hi³ ca³jmú³ jáun²
Dió³² né³ ca³tin¹ hnga² bíh¹ tsú² jaun³². iCuí¹ lí³quien² bíh¹ Dió³² cun³
jmí¹hi³nio²! Tson² bíh¹ cu³tí³.

Tsá² cuá¹chan¹ ñí¹con² Dió³²

12 **1** Hi³ jáun² né³ reh², cun³ñí¹ hi³ ja³² jáun² mií³ tsí³ Dió³²
juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hniáuh³² jienh²¹ náh² ñí¹con²
Dió³² la³jmí¹ cuen² tsú² jáun² jáh³, hi³ ná¹chan¹ náh², hi³ ná¹lín³ náh²
tsá² tí³² tsí³ tsú² ní² siáh³. Quí¹ ní¹juáh³ jmuh³² hnoh² la³ ní², jáun² la³
ní² má²ma³tsú¹ ma³jonh²¹ náh² Dió³² la³ cun³ ca³tí²¹. **2** Lí²uú² ma³zián¹³
náh² la³ cun³ hi³ ná¹ngí²³ tsá² zian² ñí¹ hué²¹ lá²; tí³la³ tí³ jlánh¹ bíh¹ re²
cuéh¹ náh² jái¹³ hi³ lí¹³ zan¹³ náh² cun³quionh³ hi³ má²chí¹za² hi³ lín²³
náh². Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ ñíh¹³ náh² he³ hi³ tí³² tsí³ Dió³², la³ cun³
la³jí³² hi³ chu²¹ yáh³, la³jí³² hi³ jéih³² tsú², jì³ la³jí³² la³ cun³ hi³ má²jnia³²
tsú² he³ lánh³ lín³ ní² siáh³.

3 Cun³ñí¹ hi³ ho² jná¹³ cáun² jái¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² jmí¹ ca³ja³ jáun² mií³ tsí³ tsú², hi³ jáun² bíh¹ juanh³² jná¹³ ñí¹con² hnoh² hi³ hí¹ jan² hnoh² tiá² hin² hniáuh³² jmu³ pan¹ hnga² tí³ lí³ la³ cónh³ bíh¹ hi³ ca³ti²¹. Tí³ jlánh¹ bíh¹ re² hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² hnoh² cá¹ lan¹³ náh² hmóu³², hi³ jáun² lí³tsin² náh² he³ lí¹³ jmúh¹³ náh² cun³ñí¹ hi³ tanh²³ náh² tsú² ta²¹. 4 Quí¹ la³ cun³ láí³ dí² hmóu³², hliáun³ ñí¹ bíh¹ ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quiú¹³ dí² zia³², tí³la³ ma³ quin³² bíh¹ ñí¹ jmu² ta²¹ ma³ quin³² ma³ caun³² hi³ jáun². 5 La³ jáun² bíh¹ siáh³ má²láí³ dí² la³juah²¹ dúh¹ jan² tsáu² uá¹jinh¹ juóu³² dí², quí¹ cun³ñí¹ hi³ má²cá²cunh³ dí² quiúnh¹ Cristo; hi³ jáun² ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ dí² ná¹láí³ dí² ja¹ má²tún² hmóu³² dí² la³jmí¹ lí³ ma³ quin³² ma³ caun³² ñí¹ pih²¹ ñí¹ siún¹ quioh²¹ jan² tsáu².

Pí³ hi³ cue³² Jmí²chí³ Chun¹

(1 Corintios 12:1-14:40; Efesios 4:7-16; 1 Pedro 4:8-11)

6 Hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ hi³ siáh³ ñí¹ bíh¹ pí³ ca³ja³ tsí³ Dió³² hi³ cué³² ñí¹con² ma³ quin³² ma³ jan³² dí², hi³ jáun² ca³ta¹ dí² jmu²¹ re² ta²¹ pí³ jáun². Ní¹juáh³ jan² tsá² ja¹ quiú¹³ dí² hiauh³ pí³ hi³ hléh³² jái¹³ hi³ cue³² Dió³² hñu³ tsí³, jáun² hniáuh³² bíh¹ hléh³² tsú² la³ cun³ tí³ hi³ má²nio² jáun² cáun² tsí³. 7 Ní¹juáh³ tsá² ca³hiau³ pí³ hi³ ma³cón³² tsáu², jáun² hniáuh³² ma³cón³² re² bíh¹ tsú² tsáu². Ní¹juáh³ tsá² hiau³ pí³ hi³ ma³tin² tsáu², hniáuh³² bíh¹ jmu³ tsú² ta²¹ jáun². 8 Tsá² hiau³ pí³ hi³ chá³² tiá³ tsí³ tsáu², ca³tin¹ bíh¹ tsú² jmu³ la³ jáun². Ní¹juáh³ tsá² zia³² hi³ lí¹ cueh³² tsáu², tiá² hniáuh³² yáh³ hen² tsí³ tsú² hi³ hiáuh³ siáh³ ní¹ má¹lí²cué³² jáun². Tsá² ho² cáun² jái¹³, hniáuh³² jmu³ ca³la³ hi³ hua³hín¹³ lín³² bíh¹. Ní¹juáh³ tsá² ja³² mií³ tsí³ ñí¹con² tsáu², jáun² ca³la³ hi³ hiún² lín³² bíh¹ tsí³ tsú² hniáuh³² ma³hon³ tsá² hí³.

Ha³ lánh³ ca³ti²¹ ma³zian² tsá² hain²¹ tí³ con² Cristo

9 Ma³hno¹ tiá³ náh² tsá²ján² tsá²ján², cáun² hi³ hú¹tá¹ tson²; tí³ có³² héi³ náh² máh¹ ca³ti²¹ hi³ hlaih³ ca³la³ hi³ jmúh¹³ náh² han¹, chá¹ náh² cáun² honh² hi³ jmúh¹³ jmáh³la³ hi³ chu²¹. 10 La³jmí¹ hnio³ tsú² rainh²¹ ma³hno¹ náh² tsá²ján² tsá²ján², hi³ ma³quien¹³ náh² tsá²ján² tsá²ján² cun³quionh³ hi³ cueh¹ náh² tsú² jái¹³ la³ñí¹ la³ján³.

11 Ca³ti²¹ la³jí³² hi³ ca³tin¹ náh² jmúh¹³, ha³ lí² jmú² náh² juinh³; ca³la³ jonh³ jmí¹ honh² náh² jmu³ tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí².

12 Tsinh¹ lín²¹ náh² jmu³ cun³ñí¹ hi³ zia³² hi³ hu²¹ honh²; cueh³ náh² honh² ní¹ má¹ca³ma³tsoh¹ náh² honh². Lienh¹ náh² Dió³² la³jí³² jmái¹.

13 Ma³hon¹ náh² tsá² má²joh¹ Dió³²; hi³ hniah³² náh² siáh³ tsá² tiá² zia³² ñí¹ jnioh¹³, hen³ náh² tsú² re² tin².

14 Hiú¹ mí¹ náh² hi³ chu²¹ ñí¹con² Dió³² hi³ ca³tin¹ tsá² hí¹ tsa¹ náh², mí¹ náh² hi³ chu²¹ cha³ jmí¹ tanh¹³ náh² tsú² hú¹mu³héih³².

15 Ma³hiún¹³ náh² honh² quiúnh¹ tsá² hiún² tsí³, hi³ uo³ náh² siáh³ quiúnh¹ tsá² ná¹ho².

16 Tianh³ náh² re² tin² quiúnh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján². Ha³ lí² lí¹ jmú² náh² quien², ti³la³ jmu³ náh² uá²jai³² ta²¹ hi³ la³ jmu² tsá² tsí¹juí³. Ha³ lí² cuí¹ lín¹³ náh² hi³ jlánh¹ hliáun³ hi³ ñí¹ náh².

17 Ha³ lí² jéinh¹ náh² hi³ hlah³ ñí¹con² tsá² jmu² hlah³; ti³la³ chú³² má¹jnia¹³ náh² ñí¹con² la³jín³² tsáu² hi³ jmuh³² náh² jmáh³la³ hi³ chu²¹.

18 Jmu³ náh² pí³ la³ cun³ ñí¹ tion²³ náh² hi³ lí¹³ lí³ niau²¹ tie³ ja¹ quián¹³ náh² quiúnh¹ la³jín³² tsáu². **19** Hnoh², tsá² jlánh¹ hnau³ jná¹³, ha³ lí² jéinh¹ hnoh² hi³ hlah³ ñí¹con² tsáu²; ti³ re² chá¹ náh² jo³cuo² Dió³² Tsá² ma³tsau¹³. Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ tsú² juáh³: “Jná¹³ bíh¹ Tsá² ca³tin¹ hi³ má¹tson¹³ tsáu²; jná¹³ bíh¹ jéinh¹, juáh³ Juo¹³ dí²”. **20** Ja³bí¹ rá¹juáh³ siáh³: “Cuéh³ náh² tsá² hau² hi³ cuh³ ní¹juáh³ hi³ ñí¹cuóunh²¹, hi³ cuéh³ náh² siáh³ jmái² hính³ ní¹juáh³ hi³ hí¹quiéin² tsí³; quí¹ ní¹juáh³ hi³ jéinh¹ náh² hi³ chu²¹, jáun² chéi³ bíh¹ zó³² ñí¹ tsá² hí³ lí¹³”. **21** Ha³ lí² cue² jái¹³ ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu³ héih³² ñí¹con² nú²; ti³ re² bíh¹ hi³ quinh¹ hnú² jmái¹ ñí¹con² hi³ hlah³ cun³quionh³ hi³ chu²¹.

13 1 La³jín³² tsáu² ca³tin¹ tanh¹³ ta²¹ tsá² ho² ta²¹, quí¹ tiá² zian² yáh³ tsá² ho² ta²¹, tsá² tiá² ca³chan³ Dió³²; Dió³² bíh¹ Tsá² ca³chan³ la³jín³² tsá² ná¹ho² ta²¹. **2** Hi³ jáun² ní¹juáh³ tsá² tiá² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, hi³ tiá² ta²¹ haih²¹ jái¹³ hi³ ná¹ho² tsá² ca³chau³ Dió³² bíh¹ tsú² jaun³². Tsá² tiá² nieh³ la³ hí³ né³ ca³tin¹ tá¹tsin¹ héih³². **3** Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ chu²¹ yáh³ tsá² ná¹ho² ta²¹, quí¹ hi³ juénh³ tsá² jmu² hi³ hlah³ bíh¹ tsú². ¿Hnúh¹ hnú² hi³ tiá² hi³ cáu² he² quiúnh¹ nú² tsá² ho² ta²¹? Hi³ jáun² chun¹ nú² jmu³, hi³ jáun² tsá² ho² ta²¹ hléh³² re² hi³ ca³tin¹ hnú², **4** quí¹ hi³ chú³² quián¹³ hnú² bíh¹ hi³ lín³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³². Ti³la³ ní¹juáh³ hnú² jmuh³² hi³ hlah³ né³, hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² juen¹³ hnú². Quí¹ jun³juáh¹³ hi³ cáun² lí¹ ho² yáh³ tsú² jái¹³, quí¹ hi³ jáun² yáh³ lín³ tsú² tsá²cuú² tsá²ta³ Dió³² hi³ jéinh³² hi³ míh²³ jáun² tsí³ Dió³² ñí¹con² hi³ hlah³ hi³ jmu² tsáu². **5** Hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² jmu³ tsáu² nieh³ ñí¹con² tsá² ho² ta²¹, jun³juáh¹³ cun³ jmáh³ hi³hliá² ma³tsau¹³ yáh³ tsú², ti³la³ cun³ñí¹ hi³hliá² jáun² tá¹no¹ re² jmí¹ tsí³ bíh¹ dí². **6** Ja³bí¹ cun³ñí¹ hi³ jáun² yáh³ hniáuh³² cuéh¹ hnoh² siáh³ hmah²¹ hi³ cai³² tsú² jáun², quí¹ tsá² ho² ta²¹ dá² ná¹má²cón³² Dió³² bíh¹ cun³quionh³ ta²¹ hi³ ná¹jmu² jáun².

7 Ma³hmah²¹ ñí¹con² la³jín³² tsáu² la³ cun³ hi³ ca³tin¹ nú². Ní¹juáh³ jmí¹ chi² tsú² hmah²¹, ca³tin¹ hnú² cuéh¹; ní¹juáh³ jmí¹ jmu² tsú² ta²¹ juú², jáun² ca³tin¹ nú² má¹tih²¹ siáh³; ní¹juáh³ tsá² ca³tin¹ nú² hi³ jmúh¹³ nú² juénh² ñí¹con², jáun² jmu³ hnú² juénh² ñí¹con² tsú², hi³ tsá² ca³tin¹ nú² má¹quien¹³ né³, ma³quien¹³ siáh³ tsú².

8 Tiá² hniáuh³² hi³ cá² ñí¹ dí¹quian¹ nú² hi³ cáun² ren² nú² quioh²¹ tsáu², ti³la³ hniáuh³² dí¹quian¹ nú² hi³ má¹hno¹ nú² tsá²ján² tsá²ján² bíh¹. Quí¹ ní¹juáh³ tsá² hnio³ rainh²¹, jáun² cun³quionh³ la³ jáun²

má²lí²ma³tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹ bíh¹. **9** Quí¹ liei²¹ quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²: “Ha³ lí² jmú² juón¹ nú², ha³ lí² jngih³ tsáu², ha³ lí² háin², [ha³ lí² chá² jú¹ tí¹jái² quioh²¹ hí¹ jan² tsáu²], ha³ lí² lí¹ hái² honh² hi³ quioh²¹ tsáu²”; tí³la³ má²lí²ma³tí³² bíh¹ tsú² la³jí³² héih³² ní², la³ má²quionh³ la³jí³² héih³² ní¹ hná¹ ní² cun³quionh³ hi³ má²tí³² tsú² jáun² cáun² héih³² lá²: “Ma³hno¹ tsá²mi³cuóun² renh² la³jmí¹ hno³ nú² huen²”. **10** Quí¹ tsá² hnio³ tsá²mi³cuóun² rainh²¹, jun³juáh¹³ jmu² hi³ hlah³ yáh³ tsú²; hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ má²má²tí³² tsú² la³ cun³ hi³ rá¹juáh³ jáun² liei²¹ quioh²¹ Dió³² ní¹juáh³ hi³ hnio³ tsú² tsáu².

11 Jáun² cun³ñí¹ hi³ ní² né³, cuí¹ lí³ ñíh¹³ hnoh² hi³ hín² jmái¹ ziaun² dí² lá², hi³ cuí¹ lí³tsin² náh² siáh³ hi³ má²hniáuh³² bíh¹ ñí³ náh²; quí¹ tí³ lí³mí¹ má²janh² má²he² bíh¹ jmái¹ hi³ liáun³ dí² la³ cónh³ bíh¹ jmí¹ ca³chá¹³ dí² jáun² cáun² tsí³. **12** Quí¹ má²ca²jniá³² cu³tí¹³ bíh¹ ta³né³², má²ja³quián³ hiá³² cu³tí³ bíh¹ hiú²; hi³ jáun² bíh¹ hniáuh³² ní³ dí² hi³ chá¹³ dí² tí³ có³² la³jí³² la³ cun³ hi³ jmu² tsú² já¹niéi²; hi³ jáun² la³jmí¹ jmu² jáun² hliáu³ hua³jan²¹ hi³ tsa³jmú³ hniéi², la³ jáun² cuí¹ tauh¹³ dí² hua³jan²¹ hi³ jmú¹³ ta²¹ quiú¹³, hi³ ngí¹³ dí² jui³² ní¹ tie³ joh¹ yáh³.

13 Cuí¹ má¹ziaun¹³ dí² re², la³ cun³ lin¹ hi³ ziaun² dí² ní¹ tie³ joh¹. Tiá² hniáuh³² hi³ ná¹hein²¹ dí² jí³ hi³ ná¹jmu³² dí² jmái¹ ca³la³ cú²tiú² cú²jan³² nio², sa³jun³ hi³ juón¹ dí², jí³ la³jí³² hi³ dí¹quiaunh²¹ tsí³ dí², sa³jun³ hniáuh³² hnáu¹³ dí² hniéi², sa³jun³ hi³ uóu³² tsí³ dí² ní² siáh³.

14 Tí³la³ tí³ re² bíh¹ jmuh²¹ náh² ta²¹ Jesucristo la³jmí¹ jmúh³² hliáu³ ta²¹ hmih³² pin³ quioh²¹; hi³ su³uú² lí¹ hái² náh² honh² hi³ má¹tih²¹ náh² la³ cun³ hi³ dí¹quiaunh²¹ honh² náh² hmóu³².

Ha³ lí² chú¹ lí² ñih²¹ hnú² renh²

14 **1** Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ cuan³ jan² tsá² tiá² re² má²jmí¹ má²tsí³ ca³tí²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, cáun² hen³ náh² tsú²; tí³la³ jun³juáh¹³ hi³ hen¹³ náh² tsú² cun³ñí¹ hi³ hnáu² náh² juonh²¹ quiúnh¹ ca³tí²¹ jái¹³ hi³ tiá² lin¹ zia³² ha³ lánh³ rón³² ma³re² yáh³ tsú². **2** Jmú¹³ jái¹³, zian² ma³ jan² tsáu² lín²³ hi³ cáun² lí¹³ bíh¹ cuh³ la³jí³² ní¹ má³², tí³la³ zian² siáh³ ma³ jan² tsá² tiá² nga³ má²jmí¹ má²tsí³ ca³tí²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, tsá² cúh² jmáh³la³ jonh². **3** Jáun² tsá² cúh² ca³la³ jí³² ní¹ má³², tiá² hniáuh³² yáh³ ma³zian³² tsú² ní¹con² tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹; hi³ ní¹juáh³ tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹ né³, tiá² hniáuh³² yáh³ chu³ ñih³ tsú² tsá² cúh² ca³la³ jí³², quí¹ Dió³² bíh¹ má²ca³hen³ tsá² hí³. **4** ¿Quí¹ hin² yáh³ tsánh² hnú² hi³ jáun² sa³ hnú² yáh³ jlánh¹ chú¹ ñih²¹ nú² quian²¹ Tsá² siánh³? Quí¹ hnga² bíh¹ Juo¹³ tsú² ca³tín¹ ra³tsi³² héih³² ní¹con² tsú² ní¹juáh³ hi³ chun¹ ho³ tiá² chun¹. Tí³la³ cun³ tá¹zanh¹ bíh¹ tsú² re², quí¹ Juo¹³ bíh¹ dí² Tsá² tín² zinh³ tsú² re².

5 Ja³bí¹ la³ jáun² zian² ma³ jan² tsáu² hi³ jlánh¹ jmu² híen¹ jmái¹ ná¹hi¹³ la³ cónh³ bíh¹ jmái¹ ní¹ hná¹ jáun², hi³ zian² né³ tsá² lín²³ hi³ cáun² cá²ren² bíh¹ la³jí³² jmái¹. Ma³ quin³² ma³ jan³² bíh¹ tsú² hniáuh³²

ná¹hu²¹ cáun² tsí³ la³ cun³ hi³ lín²³. **6** Tsá² jlánh¹ jmu² híen¹ cáun² jmái¹, cun³ñí¹ hi³ má²quien² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² jaun³² hi³ jmu² la³ jáun²; [hi³ ní¹juáh³ tsá² tiá² jmu² la³ jáun² né³, ja³bí¹ hi³ má²quien² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² siáh³ la³ jáun²]. Hi³ jáun² né³, ní¹juáh³ tsá² cúh² la³jí³² ñí¹ má³², hi³ má²quien² Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² tsú² jaun³², quí¹hliá² cueh³² tsú² tiá¹hmah¹ Dió³²; hi³ tsá² cúh² má³² ná¹quiáh¹ né³, ja³bí¹ má²quien² siáh³ Tí³² Juo¹³ yáh³ dí² tsú² jaun³², quí¹ ja³bí¹ hí³ siáh³ cueh³² tiá¹hmah¹ Dió³².

7 Quí¹ hí¹ jan² yáh³ dí² tiá² ziaún² hi³ ca³ta¹ hmóu³², sa³jun³ jún³ yáh³ dí² hi³ ca³ta¹ hmóu³². **8** Quí¹ ní¹juáh³ ziaún² dí², hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² ziaún²; hi³ ní¹juáh³ jun³ dí² né³, jun³ dí² hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ bíh¹ dí² siáh³. Hi³ jáun² né³, uá¹ hi³ ziaún² uá¹ hi³ jún¹ dí², cun³ jáun² tiauh² bíh¹ dí² ñí¹con² Tí³² Juo¹³ dí². **9** Quí¹ Cristo ca³jun³, hi³ jáun² jmí¹ lí²¹ jáun² ca³jenh¹³, hi³ jáun² lí¹³ lín³ tsú² Juo¹³ tsá² má²cá²tsan³ jí³ tsá² zian² ní² siáh³.

10 Tí³la³ hnú² né³, ¿he³ láih³² chú¹ ñih²¹ hnú² renh², ho³ he³ láih³² sa³ ma³zian¹³ hnú² ñí¹con² tsú²? Quí¹ la³jái³² bíh¹ dí² ca³ta¹ hi³ tsá¹ma³jnia¹³ ñí¹con² Dió³², hi³ jáun² hí³ bíh¹ ra³tsi³² héih³² ñí¹con² dí². **11** Quí¹ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² rá¹juáh³ la³ lá²:

La³jmí¹ tson² hi³ zian² jná¹³,

la³ jáun² bíh¹ tson² hi³ la³jín³² tsáu² junh³ cú¹jñí¹ ta³ ñi³² jná¹³, juáh³ Juo¹³ dí²,

hi³ jáun² má¹jáun² né³ la³jín³² tsáu² bíh¹ má²juáh³ hi³ huen² jná¹³ bíh¹ lín³ Dió³².

12 La³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ ma³ quin³² ma³ jan³² dí² tsá¹jíenh¹ jú¹ tson² quiú¹³ ñí¹con² Dió³².

Ha³ lí² jmú² hnú² hi³ qui³ hính³² renh²

13 Hi³ jáun² bíh¹ tiú²uú² hniáuh³² chú¹ ñih²¹ dí² tsá²ján² tsá²ján². Cha³ jmí¹ jmúh¹³ náh² la³ ní², tí³ re² bíh¹ má¹zián¹³ náh² re², cáun² hi³ tiá² lí¹³ qui³ hính³² renh² náh², la³ cun³ cáun² hi³ tiá² lí¹³ tánh³² tsáu² tso³ yáh³. **14** Cun³ñí¹ hi³ má²ca³cunh³ jná¹³ quiúnh¹ Jesús Tí³² Juo¹³ dí², hi³ jáun² má²ca³lí³ ño¹ jná¹³ hi³ tiá² zia³² hí¹ cáun² hi³ tiá² jí² hi³ cáun² lí¹ lí²³ hnga²; tí³la³ ní¹juáh³ zian² jan² tsá² lín²³ hi³ zia³² hi³ tiá² jí², jáun² ca³tin¹ tsá² hí³ bíh¹ tiá² jí² hi³ jáun². **15** Hi³ jáun² ní¹juáh³ ca³hliah²¹ hnú² tsí³ renh² nú² cun³quionh³ cáun² má³² hi³ cuh³² nú², hi³ jáun² má²jmuh³² hnú² hi³ la³jmí¹ lí³ hi³ tiá² hno³ bíh¹ nú² tsú². Ha³ lí² jmú² hnú² hi³ tsa³hín³ jan² tsáu² cun³quionh³ hi³ jlánh¹ ñí¹cúh² nú² cá² ñí¹ má³², quí¹ ca³tin¹ tsá² hí³ bíh¹ uá²jai³² jun³ Cristo. **16** Zia³² bíh¹ hi³ lín²³ náh² chu²¹, tí³la³ ha³ lí² cué² náh² jái¹³ hi³ hléh³² tsáu² hlah³ ca³ti²¹ hi³ jáun². **17** Quí¹ jun³juáh¹³ cun³quionh³ hi³ hua³hín¹³ hi³ cú² hi³ hính²³ yáh³ tsú² lí¹³ hi³ jo³cuo² Dió³², tí³la³ ní¹juáh³ tsá² má²chun¹, jáun² tsá² la³ hí³ bíh¹ má²hún¹ jo³cuo² Dió³², tsá² tiá² hniéi² jmu², hi³ zian² tsú²

siáh³ hiún² tsí³ hi³ ja³² ñí¹con² Jmí²chí³ Chun¹. **18** Jlánh¹ tí³² tsí³ Dió³² ní¹juáh³ má²cón³² tsú² Cristo la³ ní², hi³ ja³bí¹ tsáu² siáh³ uá²jai³² jéih³² la³ ní².

19 Cun³ñí¹ hi³ jáun² né³, cuí¹ jmú¹³ dí² pí³ hi³ jmú¹³ dí² jmáh³la³ hi³ lí³ lí¹³ niau²¹ tie³, jmáh³la³ hi³ lí³ lí¹³ pin³ tsí³ tsá²ján² tsá²ján². **20** Su³uú² lí¹ hin³² tá¹³ Dió³² cun³quionh³ má³² hi³ ñí¹cúh² nú². Quí¹ uá¹jinh¹ tson² bíh¹ hi³ la³jí³² má³² bíh¹ jí², tí³la³, jáun² bíh¹ hlah³ ní¹juáh³ ca³hlih³ tsú² tsí³ tsáu² cun³quionh³ cáun² má³² hi³ cúh² jáun² bíh¹. **21** Tí³ jlánh¹ bíh¹ re² ní¹juáh³ hi³ tiá² cúh¹³ hnú² cú²jueh³² ngú³ hi³ sa³jun³ húh¹³ nú² mu² ráu³ mī³ uóun²jieh¹³, sa³jun³ hí¹ cáun² hi³ jmí¹ lí³ lí¹³ qui³ hính³² renh² nú² hi³ tánh³² tso³. **22** Hi³ jáun² ca³tí²¹ jái¹³ ní² né³, ta³ ñí¹ Dió³² bíh¹ hniáuh³² cháh¹³ hnú² huen² cáun² honh². iJlánh¹ jmí¹ ren² tsá² zia³² hi³ jmu² ta³ tiá² tun³ nio² tsí³! **23** Tí³la³ tsá² cúh² cá² ñí¹ má³² ta³ hu²¹ hliáun³ ñéih³ tsí³ má¹ná¹, tsá² la³ hí³ má²tá¹tsin¹ héih³² bíh¹, quí¹hi³hliá² lí²cuh³ ta³ nio² tun³ tsí³; quí¹ tso³ bíh¹ ca³la³ jí³lí³² hi³ jmu² tsú² ta³ tiá² cáun² nio² tsí³.

Ma³hiún¹³ tsí³ tsá²mī³cuóun² renh² nú², ha³ lí² ma³hiún¹³ honh² huen²

15 **1** Jnoh¹, tsá² má²hún¹ tsí³ dí² ca³tí²¹ jú¹ tson² quioh²¹ Cristo, ca³ta¹ dí² hi³ má¹hon¹ tsá² tiá² nga³ má²jmí¹ má²tsí³ ca³tí²¹ jú¹ tson² jáun², jun³juáh¹³ hi³ hniáuh³² lí¹ má¹hiún¹³ dí² tsí³ hmóu³² yáh³. **2** Tí³la³ ma³ quin³² ma³ jan³² dí² ca³ta¹ dí² hi³ má¹hiún¹³ tsí³ tsá²mī³cuóun² rainh²¹ bíh¹, la³ cun³ hi³ chu²¹ hi³ lí¹³ lí³hún¹ tsí³ tsú² ca³tí²¹ jú¹ tson². **3** Quí¹ sa³jun³ Cristo yáh³ ca³ma³hiún² tsí³ hnga², tí³la³ la³ cun³ rá¹juáh³ ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³² bíh¹ ca³lí³ la³ lá²: “Jái¹³ hi³ tú² hiáu³² tsá² ca³quiu³ ca³je³ hnú², jná¹³ bíh¹ ca³ta³cuá¹con¹ ná¹”. **4** Jáun² bí¹ ca³híe³ Dió³² la³jí³² hi³ rá¹tioh³ jáun² ñí¹ Sí², quí¹ hi³ jáun² lí¹³ lí³ ne¹ dí² jú¹ tson² bíh¹; hi³ jáun² cun³quionh³ jái¹³ jáun² lí³ tái² dí² hi³ jmú¹³ juenh² tsí³, jí³ hi³ niau²¹ siáh³ re² tsí³ dí², hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí³ zia³² hi³ ná¹hé² ná¹jan³² dí². **5** Hi³ jáun² Dió³², Tsá² jmu² hi³ lí³ juenh² tsí³ dí² jí³ hi³ niau²¹ re² tsí³ dí², cuí¹ má¹hau³ hi³ lí¹³ tionh² náh² cá²honh¹, hi³ ná¹jmóuh¹ náh² jáun² la³ cun³ lí³ nóh³² quioh²¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo, **6** hi³ jáun² la³ jáun² bíh¹ lí¹³ hi³ la³jín³² náh² lí¹³ má¹quien¹³ náh² Dió³² Jméi² Jesucristo Tí³² Juo¹³ dí² la³jmí¹ lí³ hi³ cáun² honh¹ náh² yáh³.

Jú¹ chú³² hi³ má²ca³nga² ñí¹con² tsá²cá²jo²¹

7 Hi³ jáun² né³, hen³ náh² tsá²ján² tsá²ján² la³jmí¹ ca³he³ dí² jáun² Cristo, hi³ jáun² la³ jáun² lí³ quien² Dió³². **8** Quí¹ jná¹³ juanh³² hi³ Cristo cuan³ hi³ cua³ma³cón³² tsá² judíos bíh¹, la³ jáun² bíh¹ ca³lí³tí³ jái¹³ hi³ ca³jmú³ Dió³² quionh³ dí¹hio³ nú¹deh³ dí², hi³ ca³lí³ lin¹ siáh³ hi³ Dió³² má²tí³² jái¹³ quioh²¹. **9** Cuan³ tsú² siáh³ hi³ jáun² lí¹³ hi³ tsá²cá²jo²¹ uá²jai³² ma³quien² Dió³² cun³ñí¹ hi³ Dió³² má²ca³ja³ mī³ tsí³ ñí¹con² tsú²; la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹ Dió³².

Cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ lí¹³ tsah¹ jná¹³ hi³ ca³tín¹ hnú² ja¹ tsá²cá²jo²¹,
hi³ hie¹³ jná¹³ siáh³ sun¹ hi³ ca³tín¹ hnú².

10 Ja³bí¹ la³ jáun² zia³² siáh³ ñí¹ rá¹juáh³:

Hnóh², tsá²cá²jo²¹, ima³hiún¹³ náh² honh² quiúnh¹ náh² tsá² tionh²
jo³cuo² Dió³²!

11 Hi³ zia³² siáh³ cáun² ñí¹ rá¹juáh³:

Hnóh² tsá²cá²jo²¹, ima³quien¹³ náh² Juo¹³ dí²!

Hi³ hnóh² tsá² zian² náh² tá¹ cáun² hngá¹máh³, ima³quí¹ ma³quien¹³
náh² tsú² ji³lin² nah²!

12 Hla¹ Isaías ca³juáh³ siáh³ la³ lá²:

La³jmí¹ hion² cáun² zen² hmá² má²háuh¹³ bíh¹ chau²¹ jmái¹ hi³

li³zian² jan² tsá² jón²zih¹ jón²cho¹ hla¹ Isaí,

hi³ jáun² tsá² hí³ né³ hau³ jái¹³ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹;

hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ lí¹³ zia³² cáun² hi³ ná¹hu²¹ tsí³ hi³ ca³tín¹ tsú².

13 Hi³ jáun² Dió³² Tsá² jmu² hi³ hu²¹ tsí³ dí² hi³ ca³tín¹ tsú², cuí¹
má¹cónh²¹ hñu³ honh² hnóh² hi³ hiún² honh² náh², ji³ hi³ nio² tie³ honh²
náh² cun³ñí¹ hi³ má²tanh²³ náh² tsú² ta²¹; hi³ cun³quionh³ pí³ quioh²¹
Jmí²chí³ Chun¹ né³ cuí¹ lí³ lin¹ náh² hi³ hú¹tá¹ tson² bíh¹ la³ cun³ hi³
hu²¹ jáun² honh² náh².

14 Hnóh² reh², má²ca³lí³ ño¹ jná¹³ hi³ cu³tí³ hnóh² ná¹chu²¹ honh²
náh² ñí¹con² tsá²ján² tsá²ján², hi³ má²ná¹ñíh¹ náh² siáh³ re² la³ji³² jú¹
tson², ji³ hi³ má²tín² náh² siáh³ hi³ hlí¹ lienh¹ náh² tsá²ján² tsá²ján².

15 Ti³la³ cun³ jáun² cáun² lí¹ má²ca³chá³ bíh¹ jná¹³ tiá³ tsin³² hi³ jmu¹
sí² lá² cun³quionh³ jú¹ na²¹ ca³tí²¹ la³ji³² jái¹³ ní², hi³ jáun² tiá² lí¹³
tsa³có³ honh² náh². Ca³lí³ hi³ chá¹³ jná¹³ tiá³ tsin³² hi³ jmu¹ sí² lá²
cun³ñí¹ hi³ ho² ná¹ cáun² jái¹³ hi³ ca³cué³ Dió³² jmí¹ ca³ja³ mí³ tsí³,

16 hi³ má¹con²¹ jná¹³ jáun² Jesús Tsá² lín³ Cristo ja¹ quioh²¹ tsá²cá²jo²¹.
Jmu² jná¹³ ta²¹ ñí¹con² Cristo hi³ hléh²³ jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ Dió³², hi³
jáun² lí¹³ má¹jnia¹³ jná¹³ tsá²cá²jo²¹ ñí¹con² Dió³², hi³ má²ná¹chan¹ jáun²
hi³ ca³jmú³ Jmí²chí³ Chun¹, la³jmí¹ cue³² tsú² cáun² hi³ lí¹ cue³² ñí¹con²
Dió³².

17 Hi³ jáun² né³, zia³² jái¹³ hi³ lí² tsah¹ jná¹³ ca³tí²¹ ta²¹ hi³ jmu² jná¹³
ñí¹con² Dió³² cun³ñí¹ hi³ jná¹³ jan² tsá² má²cá²cunh³ ná¹ quiúnh¹ Jesús
Tsá² lín³ Cristo. **18** Tiá² cáun² lí¹ chá²³ jná¹³ tiá³ tsin³² hi³ hléh¹³ hi³

siáh³ la³ cónh³ bíh¹ ta²¹ hi³ ca³jmú³ Cristo cun³quionh³ jná¹³, hi³ ca³lí³
jáun² hi³ tanh¹³ tsá²cá²jo²¹ ta²¹ Dió³². Ta²¹ jáun² ca³lí³ cun³quionh³ jái¹³
hi³ ca³hléh³ jná¹³, ji³ cun³quionh³ hi³ lin¹ jniá³ ní² siáh³, **19** la³ cun³ lí²¹
hi³ cáu² hi³ jueh³² yáh³, hua³jueh³², ji³ hi³ ca³jnia³ pí³ quioh²¹ Jmí²chí³
Chun¹ ní² siáh³. La³ ní² bíh¹ má²ca³ma³hián¹³ jná¹³ hi³ hléh²³ jú¹ chú³²
hi³ ca³tín¹ Cristo la³ cáun² Jerusalén ca³la³ tí³ hué³² Ilírico. **20** Hi³ jáun²
bíh¹ ca³jmú³² jná¹³ pí³ hi³ hléh¹³ jú¹ chú³² hi³ ca³tín¹ Cristo ñí¹ tiá² hin²
má²ca³hléh³, jáun² tiá² lí¹ jmu¹ jná¹³ cáun² ta²¹ ñí¹ má²ca³ma³liáu³² tsá²

siánh³; **21** quí¹ jná¹³ ca³jmú³² la³ cun³ rá¹juáh³ jáun² ñí¹ Sí² quioh²¹
 Dió³², hi³ juáh³ la³ lá²:

Li³ ñí³² bíh¹ tsá² tiá² jmí¹ má²ca³nái³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ Tsá² hí³,
 hi³ tsá² tiá² jmí¹ má²ca³nái³² jái¹³ hi³ ca³tin¹ tsú² né³, ngí¹³ bíh¹.

Po¹ hu²¹ tsí³ hi³ tsó³² juú² Roma

22 Cun³ñí¹ hi³ jlánh¹ ca³li³ zia³² ta²¹ jáun² bíh¹, jáun² tiá² ca³li³ hi³
 ñí¹jie¹ jná¹³ hnoh², uá¹jinh¹ hliáun³ jéin³² jmí¹ má²ca³lén¹³ jná¹³ hi³ ñe¹.
23 Tí³la³ ta³né³² má¹na²¹, má²li³² bíh¹ ta²¹ quion²¹ jná¹³ tí³ lá², hi³ jáun²
 cun³ñí¹ hi³ má²ngau³² lín³² bíh¹ mii² hi³ jmí¹ hnó²¹ jná¹³ hi³ ñí¹jie¹ ná¹
 hnoh², **24** jáun² né³, jná¹³ má²hu²¹ tsin³² hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh² ní¹ má¹tí³
 ñí¹ngau²¹ ná¹ tí³ hué³² España. Hi³ jáun² ní¹ má¹ca³li³ hiún² tsin³² jná¹³
 hi³ má²lí²juoh²¹ dí² ná¹jéinh³ ñí¹ quiúnh¹ hnoh², jáun² hu²¹ tsin³² jná¹³
 hi³ má¹hau¹ tiá³ hnoh² ca³tí²¹ hú¹ jui³² hi³ hún¹ jná¹³ tí³ ó³² ní¹ má¹li³²
 jáun². **25** Tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, má²ñih²¹ jná¹³ tín² Jerusalén, hi³
 ñí¹cáun¹ jná¹³ ca³lá² hi³ lí¹³ ma³hau³ quioh²¹ tsá² má²joh¹ Dió³² zian² ñí¹
 jáun². **26** Quí¹ tsá² reh² hín¹³ tí³ hué³² Macedonia lá², jí³ hué³² Acaya
 má²ca³lín¹³ hi³ chú³² cunh³ quie³ hi³ zen³ ñí¹con² tsá² tia³mii² zian² ja¹
 quioh²¹ tsá² joh¹ Dió³², tsá² zian² tí³ juú² Jerusalén. **27** Hmóu³² bíh¹ tsú²
 ca³lín¹³ hi³ chú³² jmu³ la³ jáun²; hi³ cun³ ca³tin¹ bíh¹ tsú² hi³ jmu³ la³
 jáun², quí¹ tson² zia³² bíh¹ hi³ ná¹ren² tsú² ñí¹con² tsá² judíos hí³. Quí¹
 tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tsóh³ hi³ zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá²cá²jo²¹ hi³ jmu²
 ta²¹ ñí¹con² jmí²chí³, hi³ jáun² tsá²cá²jo²¹ né³ ca³tin¹ jéinh³² hi³ tsóh³ hi³
 zia³² quioh²¹ ñí¹con² tsá² judíos hí³. **28** Hi³ jáun² né³, ní¹ má¹ca³li³tín³
 jná¹³ má²ta²¹ ní² hi³ má²lí²jienh³ jná¹³ tsú² quie³ jáun², jáun² má¹jáun²
 má²ñí¹jie¹ jná¹³ hnoh² la³ má²hún¹ ná¹ jáun² jui³² hi³ ñe¹ tí³ España.
29 Hi³ jáun² ní¹ má¹ngau³² jná¹³ jáun² tí³ ní², hu²¹ tsin³² jná¹³ hi³ ní¹
 má¹cá²chó³² ná¹ cu³tí³ ma³mieh² jnoh¹ Cristo, ca³la³ hi³ canh¹³ jmí¹ tsí³
 dí² [ní¹ má¹ca³hléh³ jáun² jná¹³ jú¹ chú³² quioh²¹ tsú²].

30 Hnoh² reh², cun³ñí¹ hi³ Jesucristo lín³ Juo¹³ dí², jí³ hi³hliá²
 Jmí²chí³ Chun¹ má²ca³jmú³ hi³ hnáu³ dí², cun³ñí¹ hi³ jáun² bíh¹ hiú²
 mí²³ jná¹³ hi³ má¹hau¹ náh² tiá³ cun³quionh³ hi³ lienh¹ náh² Dió³² cu³li²¹
 quiúnh¹ jná¹³ hi³ ca³tin¹ jná¹³. **31** Jáun² mí¹ náh² ñí¹con² Dió³² hi³ liáu³²
 tsú² jná¹³ ñí¹con² tsá² tiá² ta²¹ haih²¹ zian² tí³ Judea, jí³ hi³ mí¹ náh² hi³
 tsá² joh¹ Dió³² zian² tí³ Jerusalén lí³ hiún² tsí³ he³ la³ cun³ hi³ cán¹³
 jná¹³; **32** jáun² ní¹ má¹li³² jáun² chau²¹ jná¹³ hi³ ñí¹jie¹ ná¹ hnoh² ca³la³
 hi³ hiún² lín³² tsin³² ní¹juáh³ Dió³² hnió³, hi³ lí¹³ ñí¹ñí²¹ jná¹³ siáh³ ca³lá²
 tie³ ní¹ má¹cá²chó³² ná¹ jáun². **33** Hi³ jáun² né³, Dió³² Tsá² jmu² hi³ nio²
 tie³ tsí³ dí² cuí¹ zenh¹ quiúnh¹ hnoh². Tson² bíh¹ cu³tí³ la³ jáun².

Po¹ hnió³ hi³ zian² tsú² re² tín²

16 1 Jáun² né³ reh², hen³ náh² re² tín² reh² dí² mí¹ Febe tsá²
 zein²¹ jná¹³ lá², jan² tsá² má²ca³ma³cón³² tsá² ná¹lín³ cuáh³² já¹

juú² Cencrea. 2 Hen³ náh² tsú² la³jmí¹ lí³ hi³ hen¹³ náh² Tí³² Juo¹³ dí², la³ cun³ qui³ ca³ta¹ dí² jmú¹³, tsá² má²lái³ dí² tsá² joh¹ Dió³²; hi³ ma³hon¹ náh² tiá³ tsú² lí³ua³ cáun² hi³ lí³ hniáuh³² ñí¹con² tsú², quí¹ hí³ bíh¹ má²ca³ma³cón³² juóun³² tsáu², hi³ hí¹ la³ tí³ jná¹³ siáh³ má²ca³ma³cáu³² tsú².

3 Zéih³ tiá³ náh² mí¹ Prisca ji³ nú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tin¹ jná¹³, tsá² má²ca³jmú¹³ jnoh¹ ta²¹ quiúnh¹ hi³ ca³tin¹ Cristo Jesús. 4 Tsá² hí³ ca³tiáh³ hmóu³² ñí¹ háinh¹³ cun³ñí¹ hi³ láu³² tsú² jná¹³, hi³ jáun² cue² jná¹³ tsú² tiá¹hmah¹, tí³la³ jun³juáh¹³ jmáh³la³ huen² jná¹³ yáh³, quí¹ ja³bí¹ la³jín³² tsá² lín³ cuáh³² ja¹ quioh²¹ tsá²cá²jo²¹ yáh³ siáh³ cue³² tiá¹hmah¹ ñí¹con² tsú². 5 Zéih³ náh² siáh³ tsá² reh² tsá² ngih³² hñú¹³ mí¹ Prisca ji³ nú² Aquila: “Hia² náh²” hi³ ca³tin¹ jná¹³. Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Epeneto, tsá² jlánh¹ re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³; hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ñí¹ ja¹ tsá² hín¹³ tí³ Asia. 6 Ja³bí¹ Má²rei³, tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ ta²¹ ja¹ quián¹³ hnóh² ní², zéih³ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³. 7 Zéih³ náh² siáh³: “Hia² náh²” Andrónico quionh³ Junias hi³ ca³tin¹ jná¹³. Tsá² hí³ bíh¹ tsá²co¹ jná¹³, tsá² ca³lí³tson³ quiúnh¹ jná¹³; hi³ hí¹ la³ tí³ tsá² ná¹lín³ tí³² tsá² quian³² jē¹ Dió³² yáh³ jmu² quien² tsá² hí³. Tsá² hí³ bíh¹ tín² ca³tanh² ta²¹ Cristo la³ cónh³ bíh¹ jná¹³.

8 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Ampliato ca³tin¹ jná¹³, tsá² re² juóh³² jnoh¹ quiúnh¹ cun³ñí¹ hi³ ca³tin¹ Tí³² Juo¹³ dí². 9 Zéih³ náh² Urbano: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³, tsá² jmu³² jnoh¹ ta²¹ cu³lí²¹ quiúnh¹ ñí¹con² Cristo Jesús; ji³ Estaquis tsá² hno³ lín³² jná¹³ zéih³ siáh³: “Hia² nú²”. 10 Ja³bí¹ zéih³ náh² siáh³ Apeles: “Hia² nú²”, quí¹ hí³ bíh¹ jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ lín¹ hi³ nio² cáun² tsí³ ñí¹con² Cristo; ji³ ñí¹con² tsá² tionh² hñú¹³ Aristóbulo juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”. 11 Zéih³ siáh³: “Hia² nú²” Herodión tsá²co¹ jná¹³, ji³ tsá² tionh² hñú¹³ Narciso, tsá² ná¹tanh² hí³ ta²¹ Tí³² Juo¹³ dí². 12 Ñí¹con² mí¹ Trifena ji³ mí¹ Trifosa juah²¹ siáh³: “Hia² náh²”, tsá² jlánh¹ ná¹jmu² hí³ tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí²; ja³bí¹ juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” ñí¹con² mí¹ Pérsida, tsá² jlánh¹ hno³ dí², jan² tsá² jlánh¹ má²ca³jmú³ tá¹³ Tí³² Juo¹³ dí². 13 Zéih³ tiá³ Rufo: “Hia² nú²”, la³ má²quionh³ mí¹ziú¹³. Tsá² hí³ jlánh¹ lín¹ hi³ lín³ quian²¹ Tí³² Juo¹³ dí², ji³ mí¹ziú¹³ tsú² ní² siáh³, tsá² má²ca³jmú³ hí³ ñí¹con² jná¹³ la³jmí¹ lí³ hi³ mí²zia³² jná¹³. 14 Juah²¹ náh² siáh³: “Hia² nú²” hi³ ca³tin¹ jná¹³ ñí¹con² Asíncrito; Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ji³ la³ má²quionh³ tsá² reh² tionh² quionh³ tsú² ní² siáh³. 15 Cuen²¹ tiá³ náh² Dió³² Filólogo, mí¹ Jú¹, Nereo, la³ má²quionh³ mí¹ rainh²¹ tsú², Olimpás, ji³ la³ má²quionh³ la³jín³² tsá² má²joh¹ Dió³² tionh² ní² quionh³ tsú² siáh³.

16 Ren¹ náh² tsá²ján² tsá²ján² hi³ re² nio² honh² náh², la³ cun³ qui³ ráin³² tsú² jan² rainh²¹. La³jín³² tsá² lín³ cuáh³² quioh²¹ Cristo tí³ lá² juáh³: “Hia² náh²”.

17 Hnoh² reh², hlí¹ lieh¹ jná¹³ hnoh² hi³ jmúh¹³ náh² hua³hín¹³ ca³tin¹ tsá² hnió³ jmu³ ná¹tsoh³ tsá² lín³ cuáh³², tsá² jmu² hí³ hí³ hliáh¹³ tsí³ tsáu²; qui¹ tsá² hí³ hie³² la³ siáh³ bíh¹ la³ cónh³ bíh¹ zión³² hí³ má²ca³lí³ tin² náh² jáun², ha³ lí² juónh³² náh² re² quiúnh¹ tsá² la³ hí³. **18** Qui¹ tiá² má²cón³² yáh³ tsá² la³ hí³ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí², tí³la³ ngú³ quioh²¹ hmóu³² bíh¹ tsú² má²cón³²; tsá² la³ hí³ má²can² tsá² tiá² hó¹ tiá² zíh¹ cun³quionh³ jú¹ re² jú¹ tin², jí³ jú¹ tí¹jái². **19** La³jín³² tsáu² ná¹ñi³² hí³ hnoh² bíh¹ tsá² jlánh¹ re² ná¹ma³tih²¹, hí³ jáun² bí¹ jlánh¹ lí²hiún² tsín³² jná¹³; cun³ñi¹ hí³ jáun² né³ hnó³² jná¹³ hí³ lín¹³ náh² tsá² má²ca³hia³ ca³táunh³ ca³ti²¹ hí³ chu²¹, tí³la³ jun³juáh¹³ ca³ti²¹ hí³ hlah³ yáh³. **20** Cu³diá²jan² bíh¹ jmu³ Dió³² Tsá² cha³² tie³ tsí³ dí² hí³ jñáh³ tsá² hláinh¹ ñeh² tanh¹ hnoh². Hí³ jáun² cuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² náh² Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí².

21 Jáun² né³, Timoteo, tsá² jmu² jná¹³ ta²¹ quiúnh¹, jí³ Lucio, Jasón jí³ Sosípater tsá²co¹ jná¹³ ná¹juáh²³: “Hia² náh²” ñi¹con² hnoh².

22 Jná¹³ la³² Tercio, tsá² cuá¹jmu² ná¹ sí² lá² héih³² quioh²¹ Po¹, ja³bí¹ jná¹³ juanh³²: “Hia² náh²”, cun³ñi¹ hí³ ca³tin¹ Ti³² Juo¹³ dí².

23 Ja³bí¹ Gayo, tsá² hñú¹³ ñi¹ cuon¹ jná¹³ lá² juáh³ siáh³: “Hia² náh²”, tsá² cue³² hñú³ lá² hí³ ngih¹³ tsá² ná¹lín³ cuáh³². Ja³bí¹ Erasto, tsá² ho² ta²¹ ca³ti²¹ ta²¹ juú² quioh²¹ juú² lá² juáh³ siáh³ ñi¹con² hnoh²: “Hia² hnoh²”, jí³ la³ má²quionh³ reh² dí² Cuarto ní² siáh³. **24** [iCuí¹ má¹hé¹ má¹mieh² bíh¹ Jesucristo Ti³² Juo¹³ dí² la³jín³² hnoh²! Tson² bíh¹ cu³tí³.]

Má²quien² tsú² Dió³² ñi¹ cá¹táuh³ jái¹³ quioh²¹

25 Hí³ jáun² né³, cuí¹ má¹quien¹³ dí² Dió³², Tsá² tin² jmu³ hí³ tí³ lí³mí¹ niau²¹ tiá³ honh² náh² la³ cun³ lí³ jáun² jú¹ chú³² hí³ hléh²³ jná¹³, la³ cun³ jái¹³ hí³ hie²³ jná¹³ jáun² hí³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo. Jái¹³ ní² bíh¹ jmí¹ ná¹hmá¹ jmí¹tin², la³ cun³ ta³ ñeh² bíh¹ hí³ lí¹³ hngá¹máh³, tí³la³ ta³né³² má¹ná¹, Dió³² má²ca³jñéih³. **26** Jáun² ta³né³² má²ca³lí³ lín¹ bíh¹ jú¹ tson² jáun² la³ cun³ hí³ qui³ rá¹tioh³ ñi¹ Sí² hí³ ca³quiú² jáun² tsá² ca³lín³ hí³ tí³² jē¹ Dió³² jmí¹tin², la³ cun³ lí³ jáun² héih³² quioh²¹ Dió³², Tsá² zian² cun³ jmí¹hi³nio². Jái¹³ hí³ jmí¹ ná¹hmá¹ ná¹jní¹ jáun² má²ca³ma³jnia² bíh¹ Dió³², hí³ hí¹ la³ tí³ ñi¹con² la³jín³² tsá²cá²jo²¹ yáh³ má²ca³ma³jnia² tsú², hí³ jáun² la³jín³² tsáu² lí¹³ niau²¹ cáun² tsí³ hí³ ma³tí³².

27 Hí³ jáun² né³, cun³ñi¹ hí³ ca³tin¹ Jesús Tsá² lín³ Cristo icuí¹ lí³quien² bíh¹ Dió³² la³ cun³ jmí¹hi³nio², Tsá² cú² hnga² tán¹ hí³ hú¹tá¹ quia³lín³ jmí¹ tsí³! Tson² bíh¹ cu³tí³. Cun³ ní² bíh¹ tí³ jái¹³.